

Υπό σκιάν

20 καλοκαιρινά διηγήματα
Εφημερίδα των Συντακτών (2013, 2014)

Ιάκωβος Ανυφαντάκης // Θοδωρής Γκόννης // Άντζελα Δημητρακάκη
Δήμητρα Διδαγγέλου // Κώστας Καβανόζης // Λευτέρης Καλοσπίρος
Χριστίνα Καράμπελα // Δήμητρα Κολλιιάκου // Νίκος Κουφάκης
Χρίστος Κυθρεώτης // Αλέξανδρος Κυπριώτης // Αχιλλέας Κυριακίδης
Κώστας Μαυρουδής // Γιώργος Μπτάς // Μαρία Μήτσορα
Ηλίας Χ. Παπαδημητρακόπουλος // Αλέξανδρος Στεφανίδης
Γεωργία Τάτση // Γιάννης Τσίρμπας // Βαγγέλης Χατζηγιαννίδης

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ Μισέλ Φαίς

ΥΠΟ ΣΚΙΑΝ

επειδή

- η γνώση είναι δύναμη στον αγώνα για μια καλύτερη ζωή, στον αγώνα για μια άλλη κοινωνία·
- ως εργαζόμενοι έχουμε ανησυχίες, προβληματισμούς, ιδέες, οράματα
- ως εργαζόμενοι στο χώρο του βιβλίου ζούμε τόσο κοντά στον κρυμμένο θησαυρό των τυπωμένων σελίδων·
- έχουμε άποψη για το τι εκδίδεται, πώς εκδίδεται, πώς διακινείται, τι διαβάζεται·
- το βιβλίο δεν μπορεί να είναι εμπόρευμα, πρέπει να είναι κοινωνικό αγαθό·
- ο αναγνώστης δεν μπορεί να είναι καταναλωτής, πρέπει να είναι εραστής του βιβλίου·
- η κοινωνία χωρίς αφεντικά για την οποία παλεύουμε θα είναι ταυτόχρονα μια κοινωνία χωρίς διευθυντές, θα είναι μια κοινωνία όπου ο χώρος του βιβλίου, όπως και όλοι οι τομείς της παραγωγής, θα αυτοδιευθύνεται από τους ίδιους τους εργαζομένους...

γι' αυτό... «Οι ΕΚΔΟΣΕΙΣ των ΣΥΝΑΔΕΛΦΩΝ»

Η Εφημερίδα των Συντακτών
Κολοκοτρώνη 8, 105 61 Αθήνα
Τηλ.: 211 1045000 · Fax: 211 1045175
contact@efsyn.gr · <https://www.efsyn.gr>

Οι Εκδόσεις των Συναδέλφων
Καλλιδρομίου 30, 114 73 Αθήνα · Τηλ.: 210 3818840
syneditions@gmail.com · <http://ekdoseisynadelfwn.wordpress.com>

Η αναπαραγωγή του παρόντος έργου είναι ελεύθερη για μη εμπορικούς σκοπούς,
με παράκληση να αναφέρονται οι πηγές.

ISBN 978-960-9797-40-5

Υπό σκιάν

**20 καλοκαιρινά διηγήματα που δημοσιεύτηκαν
στην Εφημερίδα των Συντακτών το 2013 και το 2014**

Ιάκωβος Ανυφαντάκης // Θοδωρής Γκόννης // Άντζελα Δημητρακάκη
Δήμητρα Διδαγγέλου // Κώστας Καβανόζης // Λευτέρης Καλοσπύρος
Χριστίνα Καράμπελα // Δήμητρα Κολλιιάκου // Νίκος Κουφάκης
Χρίστος Κυθρεώτης // Αλέξανδρος Κυπριώτης // Αχιλλέας Κυριακίδης
Κώστας Μαυρουδής // Γιώργος Μπτάς // Μαρία Μήτσορα
Ηλίας Χ. Παπαδημητρακόπουλος // Αλέξανδρος Στεφανίδης
Γεωργία Τάτσι // Γιάννης Τσίρμπας // Βαγγέλης Χατζηγιαννίδης

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ Μισέλ Φάις

Η ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ

ΟΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΩΝ ΣΥΝΑΔΕΛΦΩΝ

ΑΘΗΝΑ 2015

Περιεχόμενα

ΠΡΟΛΟΓΟΣ του Μισέλ Φάις 9

Κ Α Λ Ο Κ Α Ι Ρ Ι 2013

Θοδωρής Γκόνης, *Mont Blanc* 13

Άντζελα Δημητρακάκη, *Πτήση* 17

Κώστας Καβανόζης, *Ρετιρέ* 21

Δήμητρα Κολλιιάκου, *Τα χωνάκια* 24

Αχιλλέας Κυριακίδης, *25 Ιανουαρίου* 28

Κώστας Μαυρουδής, *Βιβλιοφιλία* 31

Γιώργος Μπτάς, *Αλεξάνδρα* 35

Μαρία Μήτσορα, *Ο Δήμος και ο Φόβος* 39

Ηλίας Χ. Παπαδημητρακόπουλος, *Η Λουκίσσα* 43

Βαγγέλης Χατζηγιαννίδης, *Καλοκαίρι μισητό, στα δεκάξι και μισό* 48

Κ Α Λ Ο Κ Α Ι Ρ Ι 2014

Ιάκωβος Ανυφαντάκης, *Summertime in Prague* 55

Δήμητρα Διδαγγέλου, *Γρατζουνιά στα παπούτσια* 59

Λευτέρης Καλοσπύρος, *Οι πρωτότυπαστοι* 63

Χριστίνα Καράμπελα, *«Καλοκαίρι άγουρο»* 67

Νίκος Κουφάκης, *Ανάληψη* 71

Χρίστος Κυθρεώτης, *Μια στιγμή κάτω από το φως του Ιουνίου* 75

Αλέξανδρος Κυπριώτης, *Μεταμορφώσεις* 78

Αλέξανδρος Στεφανίδης, *Διακοπές* 82

Γεωργία Τάσση, *Γαλαζοαίματη* 86

Γιάννης Τσίρμπας, *Μια τίμια συνθήκη ειρήνης* 90

Πρόλογος

Μισέβι Φάις

Ο ανά χείρας τόμος διασταυρώνει είκοσι μικροδιηγήματα αγαπημένων Ελλήνων πεζογράφων. Είκοσι καλοκαιρινές ιστορίες που δημοσιεύτηκαν στην Εφημερίδα των Συντακτών, στην προσπάθεια του σαββατιάτικου βιβλιοφιλικού ενθέτου (Ανοιχτό Βιβλίο) να χαρίσει στους αναγνώστες του εκτός από κριτική πωξίδα και λογοτεχνική απόλαυση.

Τα κείμενα δημοσιεύτηκαν σε δύο ενότητες, τους θερινούς μήνες των τελευταίων δύο ετών. Η πρώτη ενότητα (2013) στέγαζε παλαιότερους και νεότερους πεζογράφους, ενώ η δεύτερη (2014) αποκλειστικά πρωτοεμφανιζόμενους. Στην παρούσα συγκεντρωτική αναδημοσίευση αθροίζονται όλη τα ευσύνοπτα διηγήματα με αλφαβητική σειρά.

Είκοσι, λοιπόν, καλοκαιρινές αφηγήσεις θρυμματισμένες ή αραγείς, ρεαλιστικής, ονειρικής ή ενδοσκοπικής πνοής, που εκτυλίσσονται εντός ή εκτός Ελλάδας, γραμμένες σε τόνο ανέμελλο, σαρκαστικό ή δύσθυμο.

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ 2013

Mont Blanc

Θοδωρής Γκόνης

ΤΟΥΣ ΤΟ ΕΙΧΑ ΥΠΟΣΧΕΘΕΙ, θα πιάσω σπίτι στο λιμάνι, θα δένουμε στο κάγκελο, θα έχουμε αγάντια το μπαλκόνι μας.

Άρghσα. Όταν ξεκινάς, όταν ανοίγεσαι στα δύσκολα, οι αγάπες σου είναι που πληρώνουν. Οι αγάπες σου είναι που περιμένουν.

Τους είχα πάρει όλους μαζί μου. Τους είχα κλείσει στο κιβώτιο αυτό, το οποίο είχε εξοκείλει στη θάλασσα που έβρεχε τη σπηλιά τους στη Μυστηριώδη Νήσο. Τους είχα τοποθετήσει με τη σειρά που είχαν μπει στη λέμβο του αερόστατου κατά τη μεγάλη τους απόδραση τη νύχτα της φοβερής καταιγίδας. Πρώτα ο Κύρος Σμιθ, κατόπιν ο Γεδεών Σπίλετ, ο Ναμπ, ο Χάρμπερτ, ο Πενκρόφ και τελευταίος ο Τοπ, ο πιστός σκύλος του λοχαγού. Χώρεσα μέσα τους δυο Αλέξανδρους, Παπαδιαμάντη και Μωραϊτίδη, έβαλα τον πειρατή της Γραμβούσης –τον Κωνσταντίνο Ράδο–, τον Ανδρέα Καρκαβίτσα και τον Φώτη Κόντογλου και πάνω πάνω τον Τζόζεφ Κόνραντ με τον Βίνφριντ Γκέοργκι Ζέμπαλντ. Έσβησα τη φράση «πας γαρ ο αιτών λαμβάνει και ο ζη-

τών ευρίσκει» και έγραψα την άλλη του Γουλιέλμου της Οράγης: «Δεν έχω ανάγκη να ελπίζω για να επιχειρώ, ούτε να επιτυχάνω για να επιμένω».

Νοίκιασα βιαστικά ένα πρόχειρο κατάλυμα, ακούμπησα το κιβώτιο προσεκτικά σε μια γωνιά και έτρεξα στις υποθέσεις μου, που τελειωμό δεν έχουν.

Για ένα διάστημα χάθηκα, με πήραν οι υποχρεώσεις και με σήκωσαν, όμως η έννοια τους με έκαιγε στη γλώσσα και η πατούσα μου στον αχινό.

Έτρεξα, ρώτησα, έψαξα, βρήκα.

Βρήκα σπίτι στο λιμάνι με αυλή να ακουμπά, να σβήνει πάνω στο παράλιο τείχος και μπαλκονάκι ακρόπρωρο. Ψαροκάικα, τράτες, γριγρί, γολέτες, σκούνες, τρεχαντήρια, φεριμπότ, ιστιοφόρα, μότορ-σιπ, καράβια της γραμμής, σε εμένα πετούσαν το σχοινί, εδώ γιαλώνανε, εδώ σκαλώνανε, εδώ δένανε ντόκο. Άγκυρα και αγκίστρι.

Άνοιξα το κιβώτιο, τους τακτοποίησα στα ράφια με τ' όνομά τους, με τη γλώσσα, με την τάξη τους. Η ράχη, ο κολοφώνας τους, στη θάλασσα, ο Τοπ στον κήπο να γαβγίζει γλάρους και αγριοπερίστερα.

Σιγά σιγά βρήκαν τον δρόμο-τρόπο, κατέβηκαν στον κήπο, στο τραπέζι, στο πεζούλι, στις καρέκλες, πιάσανε πολεμίστρες και μπαλκόνι.

Έφτιαξαν παρέες, ο Ζέμπαλντ με τον Κόνραντ, ο Καρκαβίτσας στου Παπαδιαμάντη, ο Ράδος με τον Μωραϊτίδη, οι πέντε φυγάδες στην αυλή να δουλεύουν, να εξερευνούν, να καταγράφουν και ο κυρ Φώτης με τα χρώματα τα εργαλεία να σκαλίζει, να ζωγραφίζει, να καλαφατίζει τη γοργόνα στο ακρόπρωρο, τα ύφαλα, τα έξαλα να βάφει στα λευκά, στα θαλασσιά, τη Σκαμπαβία.

Ο Γεδεών Σπίλειτ, άνθρωπος της περιέργειας, της πληροφορίας, παρατηρητής των πάντων, έχει βγάλει το μπλοκάκι του και καταγράφει, σημειώνει και ρωτά τον Κόντογλου για τις εντοικισμένες, επιτύμβιες επιγραφές, τ' ανάγλυφα, τα κιονόκρανα κι όλες τις φάσεις τις ιστορικές του κάστρου, και αυτός, όλο χαρά και μέλι, του μιλά, του εξηγεί ο Καστρολόγος του Αμερικάνου ανταποκριτή.

Δίπλα τους ο λοχαγός Σμιθ, ισχνός, λιπόσαρκος και οστεώδης, με το σφυρί και τη σκαπάνη, με τον Ναβουχοδονόσορα, τον νέγρο φίλο και υπηρέτη του, να φτιάχνουν εγκατάσταση σαν να μην έφευγαν ποτέ. Κι από κοντά ο Πενκρόφ, ο ναυτικός, που έχει διαβεί τις θάλασσες του κόσμου μαζί με τον μικρό, ορφανό γιο του πλοιάρχου του, τον Χάρμπερτ Μπράουν, να διηγείται για τον φοβερό τον φάρο στ' ανοιχτά του Πλύμουθ, τον Έντιστον, ν' απαριθμούμε με τον Κόντογλου στα κιτάπια τους ονόματα χαμένων караβιών. «Σκαριά από δρυ, από πεύκο κι από τεκ του Μαλαμπάρ».

Ο Ράδος, το καπέλο, το μπαστούνι του, η ασημένια η λαβή, να συζητά με του Βοριά τα Κύματα, με τον Μωραϊτίδη, να έρχεται ο φλοίσβος και ο παφλασμός, το κύμα, ο πάταγος, ο κοχλασμός, ο Γιάννης Νταλαμάγκας.

Ντυμένος την επίσημη στολή του, τα σιρίτια, τα γαλόνια, ο μόνιμος ανθυπίατρος του ναυτικού, Ανδρέας Καρκαβίτσας, δίπλα απ' τον Αμίλητο, να καπνίζει με την πίπα του από Γιούσουρι και να του ψέλνει τα τραγούδια του. Τραγούδια του Θεού. Και πάνω πάνω, λίγο μακριά τους, ο Κόνραντ και ο Ζέμπαλντ –η φωτογραφική του μηχανή, ο αιώνιος ταξιδιωτικός του σάκος– να ξεκινούν κουβέντα από βαθιά απ' την ακτή της Βαλτικής, εκεί που γεννήθηκε ο Θεόδωρος Ιωσήφ Κόνραντ Κορζε-

νιόφσκι. Ο σιδηροδρομικός σταθμός της Κρακοβίας, το τρένο για τη Μασσαλία με ό,τι χωρά σε μια μικρή χειραποσκευή, το εισιτήριο 137 φιορίνια και 75 γρόσια, δεκαεπτά ετών, αποφασισμένους να γίνει καπετάνιος και τίποτε στον κόσμο δεν θα σταθεί ικανό να τον αλλάξει.

Να, έρχονται οι ήρωές του –καράβια, πλοία που κάνουνε νερά που καίγονται–, να στέκονται άβολα, αδέξιοι και άμαθοι της στεριάς και του γλυκού νερού.

Ο Μακ Χουίρ με το βαπόρι του Ναν Σαν, ο Κάπτain Φαλκ, η τσακισμένη Ιουδαία στις θάλασσες της Άπω Ανατολής, ασφαλιστές και ναυλωτές και πλοιοκτήτες, φίλντισι, ελεφαντόδοντο, η τρέλα του Αλαμάγιερ, ο Τσάρλι Μάρλοου, ο Κουρτζ, η Μασσαλία, το καφέ Μπουντόλ, τα όπλα, οι ατμομηχανές, η ζάχαρη, το κάρβουνο, φορτία μυστικά για το Μπανγκόκ.

Μπορντό, Τενερίφη, Ντακάρ, Σιέρρα Λεόνε, Μπόμα, ο ποταμός Κονγκό, και εκεί μέσα στα άγρια, ψιθυριστά, χρωματιστά τα τοπωνυμιά, ξαφνικά αριβάρει, έρχεται, μανουβράρει, μπαίνει στο λιμάνι «μια ώρα γελαστή» –βαθιά η σιωπή και η γαληνή– το Mont Blanc, αυτό το ίδιο, το παλιό, το γέρικο σκαρί που ο Κόνραντ Κορζενιόφσκι πέρασε τον Ατλαντικό την πρώτη του, παρθενική φορά, τρικάταρτο με τα πανιά υπερήφανα και ανοιχτά, ρίχνει ανεμόσκαλες στο τείχος στο μπαλκόνι μου, τους παίρνει, φεύγει, χαράζει πορεία προς Βορρά.

Δημοσιεύτηκε στο φύλλο της 31 Αυγούστου - 1 Σεπτεμβρίου

Πτήση

Αντζελα Δημητρακάκη

ΔΕΝ ΥΠΗΡΧΕ ΘΕΜΑ, το έβλεπε και μόνος του, δεν χρειαζόταν να του το υποδείξει το βλήμα ο Χριστόφορος. Η κοπέλα ήταν βλαμμένη. Η φάση δεν τραβούσε. Τις προάλλες έκατσε κι αυτό με το μπαλκόνι. Τι τα 'χουμε τα μπαλκόνια, άμα είναι να μην πηδάμε όταν μας κάνει κέφι. Ρε, πού πέσαμε. «Δεν πέσαμε ακόμη», είχε αντιπαραθέσει ο Χριστόφορος. Δεν μας χέζεις, ρε Κρις. Τι καθότανε και του τα 'λεγε, του μαλάκα. Τέλος πάντων, το θέμα παρέμενε. Σκηνές ζηλοτυπίας μετά απειλών αυτοκτονίας. Ανοιχτές μπαλκονόπορτες στους Αμπελόκηπους. Πτώση με μάρτυρες. Κάθεσαι να φας το καρπούζι σου και παίρνεις μάτι και τη γειτόνισσα που πηδάει. Τώρα που 'πε πηδάει. Τι το σκέφτηκε, το τελευταίο πράγμα που έπρεπε να σκεφτεί. Αλλά το σκέφτηκε. Το σκεφτότανε συχνά. Της είχε προτείνει να πάνε και διακοπές. Τρελά σχέδια. Θα πιάνανε, λέει, ένα δωμάτιο με θέα. Απ' αυτά που βλέπεις μόνο μπλε και κανέναν κάκτο. Με σκληρά, άσπρα σεντόνια. Από το οποίο θα βγαίνανε στις έξι το απόγευμα. Αυτό το 'χε πει επίτηδες, να της δείξει πως θυμότανε ότι της άρε-

σε το πλάγιο, βραδινό φως. Κάθονταν και πίνανε τα κερασμένα ποτά. Κέρασμα του Χριστόφορου, φιλική χειρονομία. Κοινωνική αλληλεγγύη. Δηλαδή ελεημοσύνη.

«Για συνέχισε με τα όνειρα θερινής νυκτός», του 'χε πει με το απερίγραπτο βλέμμα της, «πλάκα έχει».

«Ωραίο φουστάνι. Ζάρα;» της είχε πει γελώντας.

«Μπα, H&M», είχε διευκρινίσει. «Γιατί ρωτάς, έχεις πρόβλημα με το πάτερν μαύρα αστέρια σε λευκό φόντο;»

Όχι, ποτέ δεν είχε πρόβλημα με το ανάποδο της πραγματικότητας, είχε σκεφτεί κι είχε κοιτάξει ψηλά, τα ελάχιστα άσπρα αστέρια στο μαύρο φόντο. «Δεν ήμουν ειρωνικός, είναι πράγματι ωραίο», ήταν έτοιμος να πει. Αλλά εκείνη τη στιγμή εμφανίζεται μια κοπέλα με το ίδιο φουστάνι. Θεά. Το οποίο έβγαζε και μάτι, δεν ήταν να μην το προσέξεις. Πήγε να της τραβήξει την προσοχή σε κάτι άλλο, αλλά δεν είχε επιλογές: το τιγκαρισμένο τασάκι, τη μαλακία του Νίτσε που 'τανε γραμμένη στον απέναντι τοίχο, τον Χριστόφορο που εκτελούσε και χρέη ντι τζέι από τότε που απολύσανε τον κανονικό. «Δέκα ευρώ, δημοφιλές το σχέδιο», είχε πετάξει η Μάρθα, με το ίδιο βλέμμα, αυτό που ήταν αδύνατο να περιγραφεί. Κι ύστερα είχε τυλιχτεί στο φουλάρι της, κατακόκκινη. «Από 'δώ και μπρος θα φοράω μόνο μαύρα», είχε δηλώσει περίπου λυπημένη. Συνέχισε να της μιλάει για την προοπτική των διακοπών. Από το δωμάτιο με θέα πέρασε σε πιο ρεαλιστικά πλάνα. «Άνετα βρίσκουμε σκηνή. Κάνενα πρόβλημα». Ενώ στην πραγματικότητα ήθελε να μιλάνε για άλλα. Ποια άραγε; «Άμα κοιτάς την άβυσσο, θα σε κοιτάξει κι εκείνη». Απίστευτο τι μαλακίες γράφανε πια στους τοίχους αυτής της πόλης.

«Τι γνώμη έχεις;» τον είχε ρωτήσει.

«Για ποιο πράγμα;»

Στο ερώτημα αυτό δεν έλαβε απάντηση εκείνο το βράδυ, όπως ούτε και κανένα άλλο. Το σκηνικό με τα μπαλκόνια είχε γίνει μερικά εικοσιτετράωρα μετά, μια νύχτα που 'χε γυρίσει από την κατάληψη εξαντλημένος και σχετικά απελπισμένος. Μετά από μια συνέλευση χάος. Είχε τη φαινή ιδέα να πάει σπίτι της. Δεν είχε χτυπήσει το κουδούνι φυσικά, δεν ήξερε ότι οι γονείς της είχαν μεταβεί ήδη στο εξοχικό, να 'ναι κοντά στις ντομάτες τους. Την είχε πάρει τηλέφωνο, δύο η ώρα, να κατέβει να πάνε μια βόλτα. Θα 'τανε τόσο ωραία. Μια βόλτα στην ασφαλτο, χέρι χέρι με τη Μάρθα, γιατί στο πεζοδρόμιο δεν χωράγανε να περπατάνε δίπλα δίπλα. «Έλα πάνω», του 'χε πει. Του 'χε βάλει ένα κρασί που δεν πινότανε, θα 'τανε ανοιγμένο μέρες. Φορούσε μαύρα, όπως είχε υποσχεθεί. Ένα ρούχο σαν σακί, από ένα ύφασμα που το 'βλεπες ότι ήτανε για κρύο καιρό. Της γιαγιάς της, από τη δεκαετία του '50. Αυτή, λοιπόν, ήταν η κατάσταση. Η Μάρθα μόνη στο σπίτι, με ανοιχτές τις πόρτες για να μπαίνει αέρας, καταϊδρωμένη μέσα σ' ένα μαύρο σακί. Γιατί δεν φορούσε μια νυχτική σαν κανονικός άνθρωπος; Δεν τη ρώτησε όμως. Δεν είχε όρεξη για ερωτήσεις. Δεν είχε όρεξη να μάθει τίποτε που δεν γνώριζε ήδη. Τελευταία του φαινότανε, εξάλλου, ότι γνώριζε τα πάντα. Όπως και η Μάρθα, αισθανόταν κι ο ίδιος ότι κατείχε το νόημα της πραγματικότητας. Για το οποίο είχε φτάσει να πιστεύει ότι ήτανε διαφορετικό από το νόημα της ζωής. «Πίπες», είχε απαντήσει η Μάρθα λίγο αργότερα, όταν της το είχε πει φωναχτά. Και μετά είχε πιάσει να καπνίσει μια γόπα, απ' το τασάκι. Αν και της είχε προσφέρει τσιγάρο, το τελευταίο του.

«Το σκέφτηκα», του είπε, με τη γόπα να κρέμεται απ' το στόμα της, «Δεν θέλω να πάω διακοπές».

«Ε, φυσικά», της είχε χαμογελάσει, «μια τόσο ευχάριστη κατάσταση γιατί να θέλεις να τη διακόψεις;»

Η Μάρθα τον κοιτούσε που 'τανε ξαπλωμένος στον καναπέ.

«Πώς πήγε η πολιτική δράση σήμερα; Κάνετε ποδήλατο ώς το σκατόπαρκο να φυτέψετε ραδίκια;»

«Όχι, δεν πήγαμε, είχαμε άλλα θέματα».

«Α, έτσι. Για πότε ορίστηκε η επανάσταση;»

Δεν ήτανε να κάνεις συζήτηση με τη Μάρθα. Ήτανε να τη γαμάς και να φεύγεις. Ή έστω να γυρνάς από την άλλη πλευρά. Το πνεύμα της άρνησης ενσάρκωμένο. Έπρεπε να την τελειώνει τη φάση. Αλλά στο τέλος αυτής της σκέψης, η Μάρθα είχε βγει στο μπαλκόνι και, αφού είχε κοιτάξει τριγύρω, είχε ανέβει κι είχε κουρνιαώσει στα κάγκελα. Σηκώθηκε απ' τον καναπέ κι έφυγε. Βγαίνοντας από την πολυκατοικία, του φάνηκε πως την είδε ν' απλώνει φτερά και να πετάει πάνω απ' τις ταράτσες.

Δημοσιεύτηκε στο φύλλο της 13-14 Ιουλίου

Ρετιρέ

Κώστας Καβανόζης

ΚΑΘΟΜΑΣΤΕ ΓΥΜΝΟΙ από τη μέση και πάνω και κοιτάμε ουρανό.
Βράδυ, μεσάνυχτα, στο μπαλκόνι, η κάψα της ημέρας ακόμη
κρατάει. Μιλάμε για τον γάμο.

«Α, ρε πούστη», μου λέει, «στο ενενήντα ένα πήγες και σκό-
ραρες!»

«Στα σαράντα έξι μου κι ένα μήνα», του λέω εγώ.

Βήτα ημίχρονο.

Λέμε ύστερα για το φως. Τι ήσυχια που πέφτει το μεσημέρι
μέσα απ' τις γρίλιες.

Δεν την έβγαζα πέρσι και μου 'χε δώσει το πατρικό του, άδειο
ήταν. Τώρα τον φιλοξενώ.

«Καμένο σαν να μυρίζει», μου λέει. Σηκώνω τη μύτη μου,
συμφωνώ. Απέναντι, δύο πατώματα παρακάτω, Πακιστανοί
στοιβαγμένοι στο πάτωμα. Με έναν ανεμιστήρα στη μέση.

Ρετιρέ μινιμάλ του εξήντα, εκατόν ογδόντα τετραγωνικά, σε
εξαώροφη. Φιλέτο οικόπεδο, πλατεία Βικτωρίας, Λυκαβηττός,
Ακρόπολη πιάτο, νιόπαντρος τότε, ολόκληρο τον κράτησε τον

έκτο ο πατέρας του. Ός το ταβάνι οι τζαμαρίες και οι πόρτες ιταλικές, αρχιτέκτονα είχε βάλει. Εγώ βολεύτηκα στο σαλόνι.

«Κωλόφαρδε», μου λέει, «Τέτοιο κορίτσι. Πότε πρόλαβες, για τα μπάζα ήσουν πέρσι. Ωραία μέρη εκεί που θα πας».

Θυμάμαι τον γλάρο που ήρθε και στούκαρε στο τζάμι τις προάλλες. Χτυπάει με τον ήλιο πάνω στο τζάμι ο ουρανός, είναι και που δεν έχει σκέπασμα το μπαλκόνι.

«Μια φορά, πιτσιρικάς σε ένα πλοίο», του λέω, «μου 'χανε βγει δύο δελφίνια. Πώς είχα βρεθεί καθισμένος στην πλώρη μπροστά μπροστά, ψυχή γύρω. Σιγά μη με πάνε. Εδώ θα με έχουν και θα τραβιέται η καμμένη. Αλλά θα μπορώ να σου δίνω νοίκι του χρόνου».

Κάτω στην άσφαλο δύο γάτες αρπάζονται. Σαν διάολοι σκούζουν, είναι ένα γκρεμίδι στη γωνία με ζούγκλα αυλή κι από μέσα πετάγεται μια τεράστια συκιά. Κρέμονται τα κλαδιά της πάνω απ' τον δρόμο. Εκεί μέσα πάνε και χώνονται.

«Πρωί πρωί τα μάζεψα στο γραφείο», μου λέει κι αυτός. «Πήγα μετά σούπερ μάρκετ. Στο έβγα ξέχασα να βάλω σε σακούλες τα ψώνια, μου πέφτανε, με κοιτούσε η ταμίας».

Θα φτιάξει σαπούνια. Τα βρόντηξε και πάει κάτω να φτιάξει σαπούνια. Μία δεν έχει.

Να το κάνω, να μην το κάνω, τα βράδια όποτε με πετύχαινε αυτό μου 'λεγε. «Τα παιδιά σου», του 'λεγα εγώ.

Τελευταία, περισσότερο κοιμόταν εδώ. Δηλαδή στριφογύριζε, αζημέρωτα τον άκουγα να σηκώνεται, δεν μιλιόταν μετά. Όταν μου πρωτόπε ότι θα τους στείλει όλους μόνιμα κάτω κι αυτός θα πηγαινοέρχεται, του λέω σιγά.

«Φωτιά θα πήρε», μου λέει, «παραμυρίζει καμένο».

Σκύβουμε απ' το μπαλκόνι, κοιτάμε.

Το σπίτι αλλιώς το υπολόγιζε, πέρασαν, το 'δαν κανά δυο, τίποτα. Κάτω απ' τα μισά το 'χει τώρα. Την τράπεζα πάει, τη στάματσε. Η γυναίκα του, μου έχει πει, συμφωνεί.

Θυμάμαι ένα φιλί που δεν είχα δώσει. Κατάματα κοιτιόμασταν και την είχα αγκαλιά, χτυπούσε η καρδιά μου, δεν έσκυψα.

«Κοίτα, ρε, που μας έλαχε να γεράσουμε σ'όγαμπροι», μου λέει. «Στη μια άκρη εγώ, στην άλλη εσύ. Την πάρεις δεν την πάρεις τη μετάθεση, σήκω και φύγε».

Οι Πακιστανοί, στο πάτωμα απέναντι, λες πεθάνανε. Οι γάτες θηρία. Γεννοβολάνε συνέχεια, όλο γατιά ξετρυπώνουν απ' το γκρεμίδι. Περνούσε ένας με μηχανάκι προχτές και βρήκε ένα στα κλαδιά της συκιάς.

Ξεπέζεψε κι έπιασε να τα σπάει με τα χέρια, όσα έφτανε.

«Να μην το πουλήσεις», του λέω κι εγώ, «κι ό,τι γίνει».

Από το βάθος ακούμε την πυροσβεστική. Άμα είναι πουθενά κατά 'δώ η φωτιά, θα πάρουν στα μπαλκόνια τριγύρω να αναβοσβήνουν και τα φώτα της όπου να 'ναι. Όλο και πιάνει καμιά φωτιά κατά 'δώ, τόσοι που 'μαστε.

Στο μπαλκόνι του, γυμνοί από τη μέση και πάνω, ξανακοιτάμε ουρανό. Βράδυ μεσάνυχτα κι η κάψα της ημέρας που 'φυγε ακόμη μας ζεσταίνει. Θέλω κάτι τελευταίο να του πω για το φως που πέφτει το μεσημέρι μέσα απ' τις γρίλιες, δεν ξέρω όμως τι ακριβώς. Δεν θα 'πεφτε έτσι, άμα είχε σκέπασμα το μπαλκόνι. Δεν το 'θελε το σκέπασμα ο πατέρας του, πολύ θα του άρεσε κι αυτουνού να κοιτάει απ' το μπαλκόνι του ουρανό.

Δημοσιεύτηκε στο φύλλο της 3-4 Αυγούστου

Τα χωνάκια

Δήμητρα Κοηλιάκου

ΤΑ ΠΟΔΙΑ ΤΗΣ ΚΛΟΤΣΟΥΣΑΝ χωρίς να βρίσκουν πουθενά, όπως όταν έπεφτε απ' τη σκάλα σε όνειρο, ενώ τα χέρια του την πάταγαν κάτω με δύναμη – τώρα ένιωθε ακόμη και τους αντίχειρες, που σ' αυτόν γύριζαν από μόνοι τους προς τα έξω, να μπήγονται στους ώμους της σαν μεγάλα καρφιά. Η φωνή της άφριζε στο νερό σαν αναβράζον δισκίο – είχε τέτοια στην τσάντα της η Μαρία, και το καπάκι τού πορτοκαλί, πλαστικού σωληναρίου που τα περιείχε θύμιζε απ' την κάτω του μεριά καλάθι του μπάσκετ. Αυτές θα ήταν οι τελευταίες της σκέψεις, θα την έπνιγε κατά λάθος και μετά θα έβγαινε λάδι. «Βοήθεια, με πνίγει!» άκουσε τη φωνή της πάνω απ' το νερό, τη στιγμή που είχε πάψει πια να είναι αλήθεια, κι αμέσως μετά εκνευρισμένη τη φωνή της Μαρίας απ' τα βραχάκια. «Δεν της κάνω τίποτα! Παίζουμε!» δικαιολογήθηκε ο Νικήτας γελώντας. Ό,τι και να έλεγε εναντίον του, κανείς δεν θα την πίστευε, γιατί εκείνος πάντα γελούσε κι αυτή πάντα θύμωνε. Γι' αυτό η Μαρία έπαιρνε πάντα το μέρος του, σαν να ήταν ο Νικήτας ένα κουτάβι κι εκείνη το μυγιάγγιχτο που φοβάται τα σκυλιά,

που όλα τα φοβάται, ακόμη και να μάθει να κάνει βουτιά με το κεφάλι χωρίς να χτυπάει την κοιλιά της, ενώ της είχαν δείξει τόσες φορές.

Βγήκε απ' το νερό ισιώνοντας το πάνω του μπικίνι. Το αριστερό τρίγωνο της είχε φύγει, αφήνοντας να φαίνεται αυτό που ήταν πιο φουσκωμένο απ' τα δυο κι έμοιαζε με αγουροξυπνημένο μάτι. Η παραλία είχε αδειάσει, οι οικογένειες είχαν πάει να φάνε. «Σκουπιστείτε κι ελάτε σιγά σιγά!» άκουσε τη Μαρία και την παρακολούθησε μετά ν' ανεβαίνει προς το σπίτι κρατώντας τις τσάντες του μπάνιου. Ο Νικήτας είχε ξανασκαρφάλωσει στον βράχο για να κάνει βουτιά. Γύρισε μπρούμυτα στην πετσέτα για να μην τον δει. Με το που θα έβγαζε το κεφάλι του απ' το νερό, θα στρεφόταν να κοιτάξει προς το μέρος της περήφανα και κοροϊδευτικά. Ή, χωρίς να σταματήσει για να κοιτάξει προς τα έξω, θα κολυμπούσε κρόουλ σε μία συνεχόμενη κίνηση, σαν να ήταν η βουτιά, η προσγείωση και το κρόουλ το τρελό τρέξιμο του αεροσκάφους στον διάδρομο με κάποιους απ' τους επιβάτες να χειροκροτούν. Εκείνος είχε μαυρίσει περισσότερο και στη σκιά μπορούσε να δει το αλάτι στο δέρμα του, σαν σκόνη από ελαφρόπετρα. Κάτι που δεν φαινόταν στο δικό της δέρμα – χρειάστηκε να του εξηγήσει, όταν την έπιασε να γλείφει το χέρι της στο σημείο που το είχε ραγίσει πέρυσι και γι' αυτό θυμόταν το όνομα των οστών: Κερκίς και Ωλένη. Η Ωλένη πρέπει να ήταν η ομορφότερη, είχαν για μία φορά συμφωνήσει σε κάτι.

Όταν ξανάνοιξε τα μάτια της, στεκόταν από πάνω της με την πετσέτα του στο χέρι. Τον ακολούθησε προσπαθώντας ν' αντέξει τη μεσημεριάτικη άμμο – αν τα κατάφερνε να φτάσει στο τιμνέντο ξυπόλυτη, θα της συνέβαινε κάτι καλό. Όταν αυτός στα-

μάτπσε απότομα μπροστά της κι ύστερα γύρισε να τη ρωτήσει, δεν ήταν πια αρκετά θυμωμένη για να αρνηθεί.

«Τα κλέβουμε;»

Πάνω σε μια ψάθα στην άμμο ήταν απλωμένα τρία ψάρια. Χωρίς να περιμένει απάντηση, εκείνος πήρε τα δύο και της άφησε το μικρότερο. Σκύβοντας να το πιάσει απ' την ουρά, πρόσεξε δίπλα στην ψάθα τον σάκο. Μαύρος με πορτοκαλί λουλούδια που θύμιζαν τα κωνάκια στην αυλή τους – δεν ήταν, άρα, τσάντα αντρική.

Έτρεχε τσουρουφλίζοντας τα πόδια της, όταν άκουσε τις αγριοφωνάρες – έμοιαζαν να έρχονται απ' τη θάλασσα:

«Γυρίστε πίσω! Αφήστε τα κάτω, παλιόπαιδα!»

Ο Νικήτας βρισκόταν πια πολύ μπροστά, η πετσέτα της είχε ξεδιπλωθεί και της έπεφτε, το ψάρι, ξαφνικά πολύ βαρύ, τινάζοταν σαν να της τραβούσε το χέρι. Δεν γινόταν να σταματήσει, ούτε να φωνάξει βοήθεια – λαχανιασμένοι έφτασαν στην αυλή τους και μπήκαν στην κουζίνα να κρυφτούν, ενώ κανείς δεν τους κυνηγούσε.

«Θα σας τα τηγανίσω να τα φάτε οι δυο σας», ενθουσιάστηκε η γιαγιά του Νικήτα, αντί να τον μαλώσει που είχαν κλέψει.

Και τότε πια αναγκάστηκε να το πει, ότι το ψάρι τής είχε πέσει όπως έτρεχε στην άμμο και δεν σταμάτησε να το πιάσει.

«Φοβητσιάρα!» μάντεψε την αλήθεια ο Νικήτας, κι ακόμη και η γιαγιά πήρε το μέρος του: «Γιατί το άφησες να σου πέσει, κουτό;»

Γύρισαν πίσω μαζί να το ψάξουν, αλλά δεν θυμόταν πού το είχε πετάξει – η άμμος το είχε καταπιεί.

Στην επιστροφή δεν της μιλούσε, δεν θα της μιλούσε τώρα ποιος ξέρει για πόσο. Μπαίνοντας στην αυλή, βρήκαν το τραπέ-

ζι στρωμένο κάτω απ' την κληματαριά. «Τελειώνετε, έχουμε επισκέψεις!» έλεγε η φωνή της Μαρίας. Ανάμεσα στους μεγάλους καθόντουσαν δύο άντρες και στο πεζουλάκι είδε ακουμπισμένο τον σάκο – μαύρος με πορτοκαλί χωνάκια. Δεν έμοιαζε καθόλου με τσάντα αντρική.

Δημοσιεύτηκε στο φύλλο της 6-7 Ιουλίου

25 Ιανουαρίου

Αχιλλέας Κυριακίδης

«Ειλικρινά, δεν θυμάμαι αν εκείνη τη νύχτα αυτοκτονήσαμε»

Διάλογος για έναν διάλογο, Χόρχε Λουίς Μπόρχες

ΚΑΝΕΙΣ ΔΕΝ ΤΟΝ ΕΙΔΕ, όταν κατέβηκε για πρώτη φορά την ξύλινη ράμπα που οδηγούσε στην ακρογιαλιά, μα, λίγες μέρες αργότερα, όλοι ήξεραν ότι ο σιωπηλός άνθρωπος ερχόταν απ' ανάμεσα στα βόρεια και τα νότια, ας πούμε από το κέντρο, κι ότι πατρίδα του ήταν η μεγάλη πολιτεία με τους μαύρους δρόμους και τα ζιγκουράτ, που οι τοίχοι τους ουρούσαν πάνω στους σκασμένους διαβάτες.

Αυτός ο σιωπηλός άνθρωπος δεν ήταν σιωπηλός από όρκο, μήτε γιατί δεν είχε τίποτα να πει· ήταν σιωπηλός γιατί αυτά που 'χε να πει, κι ήταν πολλά γιατί ήταν φλύαρο το μυαλό του, δεν είχε να τα πει σε κάποιον και προτιμούσε να τα λέει σκυφτός, γραμμένα δηλαδή, και να τα βγάζει στο παζάρι για όσα μόνον του εξασφάλιζαν το φαγητό κι ό,τι του αναλογούσε από ήσυχο ύπνο.

Αυτός ο συγγραφέας αγαπούσε τις γάτες, το αίμα της ντομά-

τας, τη μυρωδιά του παλιού βιβλίου, τους ρόμβους και την άλλη γεωμετρία, την πιο σκληρή του σονέτου, όσα καμώματα της τύχης του επιβεβαίωναν πως δεν υπάρχει τύχη, τις παρυφές των εποχών και, πιο πολύ, το πρώτο σκίρτημα του φθινοπώρου, λες και το πρώτο πρώτο πρωτοβρόχι αποκαθιστούσε μέσα του μια ζωτική, υγροδυναμική ισορροπία.

Τότε, λοιπόν, τι γύρευε, καρδιά καλοκαιριού, στους ήλιους και στην άμμο και στο μάμαλο του Βίρχεν ντε λος Λόμπος; Μυστήριο. Πάντως, προσάρμοσε με σχετική ευκολία το βήμα του στο αλλόκοτο έδαφος, κι όταν προσέκρουσε σε κάτι που υποσχόταν να 'ναι κάθισμα, σκέφτηκε διεστραμμένα πως εκείνο το παγκάκι δεν βρισκόταν πάντα εκεί, πως είχε αναδυθεί απ' τη σολιψιστική άβυσσο μόνο και μόνο για να δεχθεί αυτόν στους ξύλινους κόλπους του. Ευγνώμων και κολακευμένος απ' αυτή την αναπάντεχη ευμένεια της θεωρίας, θρονιάστηκε.

Η μέρα ανέβαινε βαριά, η ζέστη έπεφτε βαριά, κι ο σιωπηλός συγγραφέας άκουγε τις φωνές των γλάρων, κι από κάτω το δίδυμο πλατάγισμα από τα κουπιά μιας βάρκας μακρινής, κι από ακόμη πιο κάτω το τσιτσίρισμα στον ήλιο μιας μεγάλης, λείας πέτρας, άσπρης, με δυο ραβδώσεις καφετιές. Ύστερα, την ώρα που ανασκάλευε με το μπαστούνι του την άμμο, σαν να 'γραφε μια λέξη που κανείς ποτέ δεν είχε επινοήσει, ούτε κανένας θα τη διάβαζε ποτέ, άκουσε δίπλα του έναν άνθρωπο.

Στην αρχή, αυτός ο άνθρωπος ήταν βηματισμός με πέλματα γυμνά στα βότσαλα, μετά μια σκιά που σκότισε ραγδαία τον συγγραφέα, μετά ένα σώμα με ανεπίληπτο μηχανισμό και η τέλεια κάμψη αυτού του σώματος, μετά μια εκπνοή και ο τριγμός του ξύλου ταυτοχρόνως, μετά ένα χέρι που τον άγγιξε δειλά, σαν από λάθος μα μπορεί και όχι, πάντως δειλά. Συγγνώμη. Ακολουθεί

ένας στακτός μονόλογος του άλλου, σαν να ίδρωνε τις λέξεις του, βαθιά ριζώματα από γλώσσες ζωντανές ή προγραμμαμένες, ιδιώματα με φθόγγους άλλοτε σφοδρούς κι άλλοτε γάργαρους, μυστήριο πράγμα αυτός ο ξένος, ανοίκειος μεν αλλά όχι ανοίκειος.

Απ' όσα είχε μπορέσει ο συγγραφέας να καταλάβει, και να συγκρατήσει, ένας απ' τη Φοινίκη επέπλεε στη μνήμη του, κάποτε ωραίος και τώρα πίστομα αντικρίζοντας βυθούς επί βυθών, μέσα σε φύκια και βορβορυγμούς στροβίλων – ο Φοίνικας και μια περίεργη φράση, ντυμένη μ' όλο αυτό το αυτάρεσκο μυστήριο των χρησμών: *Aquae mortem timete*.

«Τι είστε εσείς», εξερράγη η συσσωρευμένη σιωπή του συγγραφέα, χωρίς κανένα ανησυχητικό ερωτηματικό, αλλά με ανήσυχια αποσιωπητικά. Ο άλλος αναδέυτηκε πριν απαντήσει. Για πολύ λίγο ο αέρας που τους χώριζε (ή τους ένωνε) έγγραψε τη σιγαλή κίνηση του σώματος, ενώ από μακριά άρχιζε ν' ακούγεται μια επιτυχία περασμένου θέρους: *«Someone has to die in order for the rest of us to value life more»*.

«Είμαι ο Ναυαγοςώστης», είπε, τέλος, με απροσδόκητη σαφήνεια, και συμπλήρωσε: «Μα σώζω μόνο αυτούς που θέλουν να σωθούν, δεν σώζω αυτούς που θέλουν να ξεφορτωθούν το σύμπαν, να σβήσουν πρόσωπα και ηπείρους, αυτούς που εξαπατούν την άνωση με πέτρες».

Ο συγγραφέας σπκώθηκε με κόπο. «Το καλοκαίρι είναι η εποχή που αναβάλλουμε», είπε, βέβαιος κατά βάθος ότι ο άλλος τον παραπλανούσε.

Κι αντί να τραβήξει για τη θάλασσα, γύρισε στο Μπουένος Άιρες.

Δημοσιεύτηκε στο φύλλο της 27-28 Ιουλίου

Βιβλιοφιλία

Κώστας Μαυρουδής

ΣΤΙΣ 3 ΙΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ 1958, ένας ηλικιωμένος κύριος, ήρεμος και ευγενής σαν ορισμένους πολύ παλιούς ανθρώπους, έφτασε για διακοπές σε ένα νησί του κεντρικού Αιγαίου. Νωρίς το πρωί και αργά το απόγευμα καθόταν κάτω από μια τεράστια ομπρέλα στο τελευταίο καφενείο του λιμανιού, διαβάζοντας και συχνά υπογραμμίζοντας φράσεις με ένα ξύλινο μολυβάκι. Ψηλός, με κόκκινο πρόσωπο και γαλάζια μάτια, συνοδευόταν πάντα από τον Σταντάλ, έναν σκύλο με μαύρο τρίχωμα που το διέκοπταν άτακτοι, καφέ θύλακες. Στον Σταντάλ κυριαρχούσαν τα χαρακτηριστικά του πίτιμπουλ, αλλά ήταν πράος και ήπιος σαν αρνί. Έμαθε πολύ σύντομα τις οσμές του ξενοδοχείου, αναγνώριζε τους σερβιτόρους της παραλίας, μπορούσε εύκολα να διακρίνει τα αρώματα απ' το ρείκι και τα κωνοφόρα στο μέλι που έφερναν για το πρωινό. Τις πρώτες μέρες της διαμονής του, ο ηλικιωμένος κύριος γνώρισε τους γονείς ενός μικρού αγοριού, έκαναν περπάτους στην προκουμαία, αλλά με τον καιρό υπήρξε ανάμεσα σ' αυτόν και το παιδί ένας σύνδεσμος ανεξάρτητος, με κύριο στοι-

χείο του τις αφηγήσεις σπουδαίων βιβλίων. Το πρωί, για παράδειγμα, της 13ης Ιουλίου, πάντα στο τελευταίο καφενείο, ο δεκανέας των δραγόνων Δον Χοσέ, αντί να συλλάβει για κάτι πολύ σοβαρό μια τσιγγάνα που ονομαζόταν Κάρμεν, ερωτευμένος, την άφησε να αποδράσει. Θέλοντας να είναι μαζί της έγινε λαθρέμπορος, αλλά όταν εκείνη προτίμησε έναν ταυρομάχο, τυφλωμένος από πάθος, τη σκότωσε. Δυο μέρες αργότερα, ο Χανς Κάστορπ, νεαρός αστός από το Αμβούργο, έχοντας επισκεφθεί τον εξάδελφό του σε ένα σανατόριο του Νταβός, έμαθε ότι πάσχει από την ίδια ασθένεια. Έμεινε εκεί για επτά ολόκληρα χρόνια –στις αρχές του αιώνα–, γοητευμένος από τον κοσμοπολιτικό μικρόκοσμο, κυρίως από δύο σπουδαίους διανοούμενους και μανιώδεις συζητητές, με διαφωτιστικές και ρομαντικές ιδέες αντίστοιχα. Συχνά ο Σταντάλ, πλήττοντας, απομακρυνόταν στη λιθόστρωτη προκουαία. Έχοντας παρακολουθήσει πολύωρες αφηγήσεις, δεν ήταν απίθανο να αναγνώριζε πια τα ευκολότερα, δισύλλαβα ονόματα (του περίφημου Σουάν, για παράδειγμα, «που παντρεύτηκε μια πανέμορφη κοκότα και έγινε έμβλημα της λογοτεχνικής ζηλοτυπίας») ή το επίσης δισύλλαβο ενός γοητευτικού και φιλόδοξου σπουδαστή Θεολογίας από το Βεριέρ, που δημιούργησε αβυσσαλέα πάθη στην κυρία ντε Ρενάλ, σύζυγο του δημάρχου (*Το Κόκκινο και το Μαύρο*). Ο αφηγητής είχε μιλήσει γι' αυτόν περισσότερες μέρες απ' όσο για οποιονδήποτε άλλον ήρωα, με τρόπο που μαρτυρούσε ιδιαίτερο ενδιαφέρον, και συχνά σχολίαζε σηκώνοντας το φρύδι πάνω απ' το σκελετό των γυαλιών. Το σκάνδαλο έγινε σύντομα γνωστό στη μικρή πόλη. Αναγκάστηκαν να τον απομακρύνουν σε ένα μοναστήρι της Μπεζανσόν, απ' όπου, κερδίζοντας τη συμπάθεια του ηγούμενου, στάλθηκε στο Παρίσι, γραμματέας του μαρκή-

σιου Ντε Λα Μολ. Η Ματίλντ, κόρη του, δεν άργησε να εγκυμονήσει τον καρπό του έρωτά της και ο προνοπτικός πατέρας, ενόψει του γάμου, εξασφάλισε στον νεαρό τίτλο ευγενείας. Ο κόσμος, γεμάτος από συνωμοσίες, δόλο και επιθυμίες, είχε μια ανεξάντλητη ποικιλία. Το ένα βιβλίο ακολουθούσε το άλλο με διαρκείς αφηγήσεις, που σε λίγο άρχισαν να γίνονται μια αχανής, ενιαία υπόθεση. «Σε τι χρησιμεύουν τόσα βιβλία;» ρώτησε ένα απόγευμα το παιδί. «Σε τίποτα», είπε μετά από σύντομη σκέψη εκείνος. «Είναι σενάρια του εαυτού τους». Έτσι, ο καιρός περνούσε, ώσπου μια μέρα (πλησίαζε ήδη ο Σεπτέμβριος) ο βιβλιόσαυρος ανακοίνωσε ότι ήταν έτοιμος για την επιστροφή του στην Αθήνα. Στην αποβάθρα έσπρωξαν τη βαριά, συρόμενη σκάλα στην πρύμνη. Το παιδί στάθηκε στην άκρη της, χάιδεψε για λίγο τον Σταντάλ, ο οποίος κοίταζε χωρίς να καταλαβαίνει, και χαιρέτησε αμήχανα τον φίλο του. Οι γονείς του τον χαιρέτησαν κι αυτοί, μουρμούρισαν κάτι για τον χειμώνα των επαρχιών, ενώ εκείνος άφησε να προχωρήσει ο αχθοφόρος με τις βαλίτσες και ακολούθησε έναν καθολικό ιερέα με κομψά χαρακτηριστικά –παιδί σχεδόν– που ανέβαινε τον ανηφορικό διάδρομο, τη στιγμή που ο τοπικός εφημέριος, δείχνοντας τον σκύλο, του φώναξε χαμογελώντας: «Un chien peut bien regarder un évêque», και δύο νεαρές μοναχές –με την τεράστια, λευκή καλύπτρα της κεφαλής που λέγεται *cornette*– χαιρετούσαν με κινήσεις της παλάμης. Το παιδί, που δεν θα έβλεπε ποτέ πια τον ηλικιωμένο κύριο (κι ούτε θα ξανάκουγε στο μέλλον κάτι γι' αυτόν), αφαιρέθηκε κοιτάζοντας τον ιερέα και άρχισε να σχηματίζει γράμμα γράμμα –σαν μαθητής που γράφει κάτι με επιφύλαξη– το όνομα του σπουδαστή Θεολογίας με τα ερωτικά κατορθώματα και το άδοξο τέλος στη λαιμητόμο. Και σαν χαιρετισμό, κατανοητό μό-

ΚΩΣΤΑΣ ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ

νο στον ίδιο και στον φίλο που θα χανόταν μετά από λίγο στο συνωσισμό του καταστρώματος, ψιθύρισε νοερά τον ευφάνταστο συνειρμό του: «Ζυλιέν Σορέλ».

Δημοσιεύτηκε στο φύλλο της 10-11 Αυγούστου

Αλεξάνδρα

Γιώργος Μητάς

Στη Βίβλο Θεοδωροπούλου

ΞΑΦΝΙΚΑ ΟΛΑ ΑΡΧΙΣΑΝ ΝΑ ΤΡΕΜΟΥΝ. Κι ύστερα να δονούνται δυνατά, να κινούνται ανεξέλεγκτα πάνω κάτω, όλο και πιο γρήγορα, έτοιμα λες να διαλυθούν, ενώ ένας τρομαχτικός θόρυβος σπκώθηκε και τους τρύπησε τ' αυτιά. Ένωσαν το έδαφος να φεύγει κάτω απ' τα πόδια τους. Μα αυτό ήταν πραγματική απογείωση! Ο Νίκος και ο Γιάννης, εννέα και δέκα ετών, αρπάχτηκαν με κομμένη την ανάσα από τα σχοινιά που κρέμονταν από την οροφή. Άδικος κόπος, τα δερμάτινα παραπετάσματα τους χτυπούσαν στο πρόσωπο, τα σχοινιά λύθηκαν, τα υφασμάτινα πλαϊνά υποχώρησαν, και τα δύο αδέρφια βρέθηκαν κουβαριασμένα στον πυθμένα του αυτοσχέδιου σκάφους, παραλυμένα από τον τρόμο. Να που ο απίθανος αυτός τύπος, ο δεκατριάχρονος με τα αστεία γυαλιά που εμφανίστηκε για πρώτη φορά φέτος στο χωριό (είπε ότι είχε έρθει με τους γονείς του για διακοπές) και αναστάτωσε τους πάντες με τις παράξενες ιδέες και τις εκπληκτικές

γνώσεις του, τα κατάφερε: Εντελώς απροσδόκητα, η επιχείρηση Λευκός Δορυφόρος, με όχημα αυτό το απερίγραπτο συνονθύλευμα από ξύλα, σχοινιά, σεντόνια και τσόχα, στέφθηκε με επιτυχία· τους μετέφερε στ' αλήθεια στο φεγγάρι.

Όλα ξεκίνησαν όταν, τη δεύτερη εβδομάδα της άφιξής του και αφού έκαμψε τις αντιρρήσεις των μικρότερων, τους έπεισε να χαλάσουν τις χελιδονοφωλιές με μια σφεντόνα δικής του επινόησης, η οποία αποδείχτηκε εξαιρετικά αποτελεσματική. Στη συνέχεια, κι ενώ είχε πια δικαιωματικά αναλάβει την αρχηγία των αγοριών, ανακάτεψε μπροστά στα έκθαμβα μάτια τους έναν σωρό χρωματιστά υγρά σε κρυστάλλινες φιάλες και λεπτούς σωλήνες, στο υπόγειο του πέτρινου σπιτιού – ενός σπιτιού που δεν το είχαν δει ποτέ πριν ανοιχτό και πίστευαν ότι ήταν εγκαταλειμμένο–, με σκοπό να παρασκευάσει ένα ακατανίκητο ερωτικό φίλτρο. Ουδείς τόλμησε να αμφισβητήσει το αποτέλεσμα, μιας και κανείς δεν στάθηκε αρκετά τολμηρός ώστε να δοκιμάσει το τελικό παρασκεύασμα με το παράξενο κυανό χρώμα – η ύπαρξη του οποίου, ειρήσθω εν παρόδω, θα φλόγιζε τη φαντασία τους για όλο το υπόλοιπο καλοκαίρι. Αλλά αυτό που τον εξύψωσε στα μάτια τους περισσότερο ήταν η ανατομή που διενήργησε, με αληθινό νυστέρι, σ' έναν βάτραχο που έπιασε ο ίδιος, στο εσωτερικό του ξυλόσπιτου που είχε στήσει η παρέα υπό τις οδηγίες του, δουλεύοντας ακατάπαυστα μέσα στην αποπνικτική ζέση του Ιουλίου, πάνω στη γιγάντια βελανιδιά. Ήταν ολοφάνερα ο αρχηγός που περίμεναν – η παρουσία του υποσχόταν ένα ολωσδιόλου ασυνήθιστο καλοκαίρι.

Μεταξύ, όμως, αυτών των κατορθωμάτων και της απόπειρας να οδηγήσει δύο από τους άντρες του, τους γενναιότερους αλλά και πιο πιστούς, στο φεγγάρι, με μόνα εφόδια τη μελέτη των βι-

βλίων του Ιουλίου Βερν και την παρακολούθηση από την τηλεόραση, δύο χρόνια πριν, της κατάκτησης της σελήνης από τους Αμερικανούς, υπήρχε τεράστια απόσταση.

Αλλά να που το πιο τρελό όνειρο είχε γίνει πραγματικότητα.

Τώρα, μες στο σκοτάδι και τον ορυμαγδό, καταπλακωμένα από τα πιο ετερόκλητα υλικά, τα δυο αδέρφια ήταν γαντζωμένα το ένα πάνω στο άλλο, φοβισμένα όσο ποτέ άλλοτε.

Τους φάνηκε ότι κράτησε αιώνες. Κάποια στιγμή ο θόρυβος κόπασε, το σκάφος έπαψε να κλυδωνίζεται και μια απόκοσμη ησυχία απλώθηκε παντού. Κατάφεραν να βγουν έξω. Στάθηκαν τρέμοντας στα πόδια τους. Ο ουρανός ήταν κόκκινος σαν αίμα – δεν είχαν ξαναδεί ποτέ κάτι παρόμοιο. Κι αυτό το πράγμα που έμοιαζε με αναποδογυρισμένο θάμνο; Κι αυτή η πρωτόγνωρη μυρωδιά; Είχαν φτάσει στο φεγγάρι! Ξάφνου, ένα γάβγισμα ακούστηκε από μακριά. Τότε ο Νίκος, μέσα από την καλοκαιριάτικη αχλύ και ένα σύννεφο σκόνης, είδε να προβάλλει η στέγη του σπιτιού. Ούρλιαξε από χαρά. Όρμησε πάνω στον αδερφό του και τον έσφιξε στην αγκαλιά του.

Εκείνο το απόγευμα, 18 Αυγούστου του 1971, το δυνατό μπουρίνι, που ξέσπασε στην καρδιά του Μεσσηνιακού κόλπου, εξελίχθηκε σε κυκλώνα – φαινόμενο σπάνιο για τη γεωγραφική ζώνη της Μεσογείου. Μέσα σε λίγες ώρες ο ανεμοστρόβιλος ενισχύθηκε σημαντικά και κατέστη επικίνδυνος. Κινούμενος προς τη στεριά, περνώντας δίπλα από το μεγάλο Ακρωτήριο, βύθισε πρώτα δύο αλιευτικά σκάφη και ξερίζωσε στη συνέχεια έναν μεγάλο αριθμό δέντρων και θάμνων, πριν πλησιάσει σε κατοικημένες περιοχές. Εκεί, στο απόγειο της έντασής του, ξήλωσε κεραμίδια και φράχτες, θρυμματίσε τζάμια και σώριασε τηλεγραφικούς στύλους, ενώ έκοψε τα καλώδια της ΔΕΗ, βυθίζοντας τα χωριά της πε-

ριοχής στο σκοτάδι και τον φόβο. Κατόπιν στράφηκε στο εσωτερικό της Μέσα Μάνης, όπου, ξεθυμαίνοντας σιγά σιγά η ορμή του, συνετρίβη πάνω στην οροσειρά του Ταΰγετου. Το πέρασμα της *Αλεξάνδρας* θα μνημονευόταν για πολλά χρόνια από τους ντόπιους και θα γινόταν ιστορία που θα τη διηγούνταν οι γεροντότεροι στα παιδιά, τα βράδια του καλοκαιριού, βγάζοντας καρέκλες σε αυλές και σοκάκια την ώρα που έπαιρνε να δροσίξει. Το χωριό του Νίκου και του Γιάννη βρέθηκε λίγες εκατοντάδες μέτρα από το διάβα της.

Δημοσιεύτηκε στο φύλλο της 17-18 Αυγούστου

Ο Δήμος και ο Φόβος

Μαρία Μήτσορα

ΠΕΡΥΣΙ Ο ΙΟΥΝΙΟΣ ήταν μια παρόρμηση προγονικού δράκου που παραπατούσε πάνω σε πυρωμένο κατράμι. Η βαριά ζέστη είχε αρχίσει από τον Μάιο, φέρνοντας πολλούς, σίγουρα εμένα, στα σύνορα της τρέλας. Παρ' όλα αυτά, δεν είχα μπορέσει να ερμηνεύσω εκείνο που συνέβη, να δω μέρα μεσημέρι μια πολύ ωραία γυναίκα κρυμμένη μέσα στο σώμα ενός σκύλου... Ήταν 11 Ιουνίου, τα γενέθλια της αγαπημένης μου φίλης, και καθόμασταν σ' ένα καφενείο της πλατείας Εξαρχείων. Το κατάλαβα με την πρώτη ματιά μόλις αντίκρισα το μαυρόασπρο κόλεϊ, αυτιά τόσο ευκίνητα, τόσο μυτερά, αλλά κυρίως εκείνα τα μάτια, ευαίσθητα και συγκινητικά, πραγματικής καλλονής που σε συγκλονίζει ακόμη περισσότερο όταν αντιληφθείς ότι δεν έχει καμία σιγουριά για τον εαυτό της. Ένας νέος κύριος, περιποιημένος, καθόταν μερικά τραπέζια πιο πέρα, κρατώντας την συνέχεια δεμένη κοντά του με ένα κόκκινο λουρί. Μόλις αντιλήφθηκε ότι με έχει μαγέψει κι εμένα, μου αντιγύρισε ένα χαμόγελο, ντροπαλό και συνωμοτικό. Σηκώθηκα και πήγα μέχρι το περίπτερο, περι-

σότερο για να τους πλησιάσω στην επιστροφή. Στεκόμουν όρθια τρίβοντας το μεταξωτό μουσούδι της, ενώ εκείνος μου έκανε την εξομολόγηση του αλλόκοτου έρωτά του... Την είχε βρει στην Πατσίων, είχε στρίψει τη γωνία βρόμικη και πεινασμένη, χωρίς λουρί, αυτή το πιο ωραίο σκυλί που κι εγώ κι εκείνος είχαμε δει ποτέ. Τα υπόλοιπα λόγια του τα κατάπινε η ζέστη και το μηχανικό παράπονο ενός ζητιάνου. Μου φαίνεται πως είχε πει ότι το μόνο που τον ένοιαζε ήταν να μην πάθει τίποτα αυτή, η Ζένια του, κι ίσως ακόμη να είχε προσθέσει, ψιθυρίζοντας, πως είναι σχεδόν αμαρτία. Χαϊδεύοντας τον άσπρο λαιμό της, είχα ξαφνικά ανατριχιάσει. Η Ζένια μου περνούσε, μου φύτευε στη σκέψη κομμάτια από την ιστορία της... Η μητέρα της την είχε πουλήσει πολύ μικρό κορίτσι, δώδεκα ετών, στον ναό της Αντι-Φανερωμένης. Εκείνη τη φρικτή νύχτα ένα ξέφρενο πλήθος ούρλιαζε κάτω από το γεμάτο φεγγάρι, που της είχε φανεί ήδη απ' την ανατολή του ότι λέκιαζε τον ουρανό με σταγόνες από το αίμα της... δώδεκα έφηβοι την είχαν πασαλείψει με το σπέρμα τους, αλλά εκείνος που την είχε αγοράσει, που την τυράννησε όλη τη νύχτα στην αγκαλιά του, ήταν ο γερο-Ζιγκ, ο πιο εξωφρενικός εκατομμυριούχος του διαστήματος. Για τα επόμενα οκτώ χρόνια, κάθε 41 του μήνα, προσέφερε τον βιασμό της σαν θέαμα στους προσκεκλημένους του, ουρλιάζοντας «πουλάω πλανήτες, πουλάω απλανείς, αλλά δεν πουλάω τη Ζένια».

Θυμάμαι ότι τράβηξα απότομα το χέρι μου από τη γούνα της, μούσκεμα μέσα σε μια στιγμή από ένα άγνωστο είδος ιδρώτα. Είχα κάνει πίσω βιαστικά. Αλλά και πάλι από μακριά λέξεις ανθρώπινες έφταναν στο μυαλό μου μπερδεμένες – μία έννοια έρωτα απαγορευμένου για τον μικρό γιο του δυνάστη της, τον Ζιγκ-Ουέ τον Δίκαιο. «Μη με προδώσεις», ικέτευαν τα ονειρεμένα μά-

τια της, «η μητέρα μου, η μητέρα μου με πούλησε για 30 χρόνια νεότητας. Μην προδώσεις το μυστικό μου. Έχω τρόπο να ξέρω ότι ο γερο-Ζιγκ είναι βαριά άρρωστος κι έχει ξοδέψει όλες τις χρονικές επιταγές του. Τρέφεται με σούπες δακρύων από τους υπηρέτες του αλλά και πάλι του πέφτουν τα δόντια. Σε λίγο θα σκορπίσουν τη στάχτη του πάνω από τον Δήμο και τον Φόβο».

Ιούνιος πάλι φέτος. Δροσερός. Βροχούλες που ξεπλένουν μια κόκκινη σκόνη από την Αφρική. Τίποτα πια δεν με παραξενεύει κι όλα τα περιμένω. Γελάει το αεράκι αλλά η πόλη πικρή.

Είχα καιρό να καθίσω έξω για καφέ και πώς έγινε και βρέθηκα πάλι στα Εξάρχεια. Ούτε που θα τον είχα αναγνωρίσει, αν δεν με κοιτούσε εκείνος επίμονα, ίσως και παρακλητικά, αν δεν έπαιζε στα χέρια του ένα κόκκινο λουρί. Σηκώθηκα και τον πλησίασα, ήταν αξύριστος και ντυμένος φτωχικά, τα μάτια του φευγάτα.

«Τι έγινε; Πού είναι η Ζένια;»

«Α, η Ζένια, εξαφανίστηκε» είπε με φωνή θαμπή. «Εξαφανίστηκε πριν από δύο μήνες και τέσσερις μέρες. Ξύπνησα στη μέση της νύχτας από έναν ύπνο βαρύ σαν λήθαργο. Μια μουσική χανόταν με την αμφίβολη γοητεία του φιδιού κάτω σε μια στροφή του δρόμου. Η Ζένια πουθενά. Μόνο την πόρτα της κουζίνας βρήκα μισάνοιχτη αλλά αυτή δεν οδηγεί παρά στην ταρατσα. Το πιατάκι της, το μπολ για το νερό της κι αυτό το λουρί με βεβαιώνουν ακόμη πως πέρασε πραγματικά από τη ζωή μου... Έχω χάσει τη δουλειά μου και περιμένω ότι σύντομα θα μου κάνουν έξωση, αλλά εγώ πετιέμαι τη νύχτα ψιθυρίζοντας τ' όνομά της. Πείτε μου, σας παρακαλώ, δεν ήταν ένα πλάσμα ξεχωριστό;»

«Ναι, ήταν κάτι σαν ζωτικό, πλάσμα μαγικό ή μαγεμένο. Αλλά η μορφή της ήταν τέτοια που δεν ανήκε ούτε και στην ίδια. Να είστε ευτυχισμένος που τη βοηθήσατε».

Ψιχάλες άρχισαν να χορεύουν κλακέτες με ευθυμία άτοπη στην τέντα του καφενείου επάνω από τα κεφάλια μας. Έτσι κι ανοίξουν οι ουρανοί, τα πόδια μας θα γλιστράνε σε μια βρόμικη λάσπη. Αχ, Ζένια, ελπίζω να είσαι καλά με τον αγαπημένο σου και μαζί ν' αλλάξετε τον κόσμο σας. Σε παρεξήγησα για ένα φάιντασμα της ζέστης κι είχε περάσει καιρός χωρίς να σκεφτώ την αθώα σου ομορφιά. Έλαμπες, όμως, σαν την κρίσιμη σταγόνα αίματος που αλλάζει τους αιώνες, την Ιστορία. Έλαμπες σαν τη σταγόνα αίματος που σύντομα θα κυλήσει κι εδώ.

Δημοσιεύτηκε στο φύλλο της 20-21 Ιουλίου

Η Λουκίσσα

Ηθίας Χ. Παπαδημητρακόπουλος

ΤΗΝ ΑΝΟΙΞΗ ΤΟΥ 1938, ήτοι δύο (περίπου) χρόνια μετά την επιβολή της δικτατορίας του Μεταξά, πήγαινα στην τρίτη τάξη του Δημοτικού, σε ένα σχολείο που στεγαζόταν σε κάποιο άθλιο κτίριο μιας κεντρικής γειτονιάς του Πύργου. Ένα πρωί, κι ενώ παίζαμε αμέριμνοι στο προαύλιο, έγινε εισβολή ενστόλων της Νεολαίας Μεταξά, οι οποίοι (συνοδευόμενοι από τους δασκάλους μας) διέταξαν να συγκεντρωθούμε κατά εξάδες προκειμένου να μας γράψουν μέλη αυτής της οργάνωσης.

Αυτή τη Νεολαία τη σιχαινόμουν ενστικτωδώς, όχι (βέβαια) για λόγους ιδεολογικούς, αλλά γιατί όλα τα τσογλάνια και τα υποκείμενα της γειτονιάς έσπευσαν να γίνουν μέλη της, να φορέσουν κάτι μπλε στολές με ένα κωμικό δίκοχο στο κεφάλι, να αποκτήσουν τον αέρα της εξουσίας και να μας καταπιέζουν.

Άρχισα να σκέφτομαι πώς να την κοπανήσω. Από την τελευταία σειρά της παράταξης (ήμουν κοντός) κινήθηκα αργά προς τα αποχωρητήρια (που έζεχναν μέχρι απδίας), με σκοπό να φύγω από μία πλάγια πόρτα – εκεί, όμως, είδα δύο γνωστά μούτρα να τη φυλάνε σαν κέρβεροι.

Μην έχοντας άλλη διέξοδο, αναρριχήθηκα προσεχτικά στη μάντρα της αυλής, υπολογίζοντας να γλιστρήσω απαλά προς τα έξω και να πέσω σε έναν σωρό με χώματα. Δεν υπολόγισα, όμως, σωστά το ύψος και, πέφτοντας, τραυμάτισα το δεξί μου γόνατο – έτσι, παρέστη ανάγκη δύο περαστικοί να με μεταφέρουν στο παρακείμενο φαρμακείο Καχτίτσι, όπου με επέδεσαν και μου έκαναν και τον σχετικό αντιτετανικό ορό.

Στο σπίτι έφτασα σε θλιβερή κατάσταση, και μετά τις πρώτες κατσάδες και τις επιτιμήσεις, άρχισαν να σκέφτονται τι δέον γενέσθαι. Τότε, ως από μηχανής θεός, μια γειτόνισσά μας είπε στη μάνα μου ότι πολλές οικογένειες, θέλοντας να αποφύγουν αυτό το μασκαραλίκι (αυτή τη λέξη χρησιμοποίησε), έγραψαν τα παιδιά τους στους Προσκόπους, όπου, λόγω της βασιλικής ευνοίας που απολάμβανε το Σώμα, ο Μεταξάς δεν τολμούσε να επέμβει. Έτσι, σε λίγες ημέρες κυκλοφορούσα και εγώ με τη σχετική προσκοπική στολή, κοιτάζοντας αφ' υψηλού και εμφανώς ειρωνικά τα κωλόμουτρα της Νεολαίας Μεταξά.

*

Στις αρχές εκείνου του καλοκαιριού μας ανακοίνωσαν στη Λέσχη ότι οι πρόσκοποι της πόλης οργάνωναν μία μεγάλη Κατασκίνωση, στο πευκοδάσος δίπλα στο περίφημο ορεινό θέρετρο του Λάλα, πολύ κοντά στο φημισμένο δάσος της Φολόης, όπου στα αρχαία χρόνια ζούσαν Κένταυροι κ.λπ. κ.λπ. Η πρώτη αντίδραση των δικών μου ήταν, εννοείται, αρνητική – αλλά η συμμετοχή πολλών παιδιών πλείστων γνωστών και φίλων άρχισε να κάμπει τις αντιρρήσεις. Το οριστικό «ναι» αποφασίστηκε όταν μία φίλη της μητέρας μου την πληροφόρησε ότι και αυτοί θα παραθέριζαν οικογενειακώς στου Λάλα, επιπλέον δε η υπη-

ρέτριά τους («η υπηρεσία», όπως την έλεγαν) καταγόταν από αυτό το χωριό, όπου είχαν σπίτι και έμεναν οι δικοί της.

Φτάσαμε στην Κατασκήνωση μετά από πολύωρο ταξίδι, με ένα παμπάλαιο λεωφορείο, μέσα από κακοτράχαλους δρόμους πνιγμένους στα πεύκα. Μου έκανε εντύπωση η έντονη μυρουδιά του ρετσινιού: Σε κάθε πεύκο έβλεπα μία τριγωνική εγκοπή του κορμού, στη βάση της οποίας κρεμόταν ένα τενεκεδάκι, όπου συγκεντρωνόταν, δάκρυ δάκρυ, το ρετσίμι των δέντρων.

Μας αμόλησαν αμέσως να κόψουμε φτέρες για τα κρεβάτια, ενώ μία ομάδα, φορτωμένη με κουβάδες, δοχεία, παγούρια κ.λπ., ξεκίνησε για την πηγή, να κουβαλήσει νερό. Πηγή δεν είχα δει ποτέ μου, δεν ήξερα πώς να τη φανταστώ, άκουγα τους βαθμοφόρους να λένε με κάποιο θαυμασμό: «Κατεβαίνουμε στη Λουκίσσα». Φορτώθηκα, λοιπόν, δύο-τρία παγούρια και τους ακολούθησα.

*

Η απόσταση ήταν αρκετή, ο δρόμος ανώμαλος και δύσβατος. Φτέρες, σχίνα, αναρριχητικά, θάμνοι με άγρια αγκάθια και πολλά άλλα κατέκλυζαν το δάσος, μέσα από το οποίο άκουγα παράξενους θορύβους, έβλεπα χελώνες και σαύρες. Κάθε τόσο διασταυρωνόμαστε με ντόπιους που με τα ζώα τους, φορτωμένα με μεγάλα ξύλινα βαρέλια, κουβαλούσαν νερό.

Φτάσαμε στην πηγή. Αναστατωμένος, έβλεπα το νερό να βγαίνει ορμητικά από τον βράχο, γυναίκες που γέμιζαν κάθε λογής δοχεία, άκουγα τον ήχο του νερού, τη βαβούρα του κόσμου, τα κελαδήματα των πουλιών. Ως εν εκστάσει, πλησίασα τσαλαβουτώντας κι άρχισα να πίνω νερό με τις χούφτες μου.

Ένας βαθμοφόρος με τράβηξε απότομα:

«Είσαι ιδρωμένος», μου λέει, «το νερό είναι παγωμένο, θα κρυώσεις».

Το πρωί ο λαιμός μου είχε κλείσει, ψννόμουν στον πυρετό. Αναγκάστηκα έτσι, το απογευματάκι, να καταφύγω στο σπίτι της γνωστής μας υπηρέτριας, για να με γιατροπορέψουν και να κοιμηθώ εκεί τη νύχτα.

*

Το σπίτι ήταν ένα χαμόγειο, μια χαμοκέλα καθώς λένε. Μέσα ο χώρος ήταν ενιαίος, χωρίς χωρίσματα. Στο δάπεδο, από πατημένο χώμα, υπήρχαν πέντε στρώματα γεμισμένα (όπως διαπίστωσα) με φύλλα καλαμποκιού, ενώ ένα διπλό κρεβάτι καταλάμβανε την πιο απόμερη γωνιά.

Στην άλλη γωνία έφτιαξαν ένα κρεβατάκι για μένα, τοποθετώντας πάνω σε δύο τρίποδα σανίδες κι ένα στενό στρώμα, γεμισμένο κι αυτό με φύλλα καλαμποκιού που έτριζαν φρικτά στην παραμικρή κίνηση.

Όταν έσβησαν τη λάμπα και έπεσαν όλοι για ύπνο, διαπίστωσα έκπληκτος ότι στο διπλό κρεβάτι δεν ξάπλωσε το αντρόγυνο (όπως υπέθετα), αλλά η μεγαλύτερη κόρη και ο άντρας, με τον οποίον είχε προσφάτως παντρευτεί.

Σε λίγο, μέσα από τους εφιάλτες και τους ιδρώτες του πυρετού, άκουσα από το μέρος του διπλού κρεβατιού τριξίματα και γοερές κραυγές που κρατούσαν αρκετά, ύστερα σταματούσαν, αλλά γρήγορα ξανάρχιζαν – κι αυτό θα πρέπει να συνεχιζόταν επί ώρες.

Δεν είχε ακόμη ξημερώσει, όταν με ξύπνησε η υπηρέτρια που ανέφερα.

«Σήκω», μου λέει, «πρέπει να γυρίσεις στον Πύργο. Έχει λεωφορείο στις εφτάμισι».

Ντύθηκα βιαστικά, χαιρέτησα τη μάνα των παιδιών (ο πατέρας είχε ήδη φύγει, το ζεύγος κοιμόταν μακαρίως στο διπλό κρεβάτι) και έφτασα στην Κατασκήνωση την ώρα του εγερτηρίου. Σε λίγο είδα την πρώτη ομάδα, εφοδιασμένη με παγούρια και κουβάδες, να ξεκινάει (με τραγούδια και κραυγές) για νερό από τη Λουκίσσα.

Δημοσιεύτηκε στο φύλλο της 24-25 Αυγούστου

Καλοκαίρι μιστό, στα δεκάξι και μισό

Βαγγέλης Χατζηγιαννίδης

ΝΑΙ, ΝΑΙ. ΜΙΣΗΤΟ. Ευτυχώς τώρα πια πλησιάζει στο τέλος του. Η μόνη παρηγοριά. Οι άλλες εποχές είναι φτιαγμένες για όλους τους ανθρώπους. Το καλοκαίρι είναι φτιαγμένο μόνο για ορισμένους, και μάλιστα λίγους. Σίγουρα, πάντως, όχι για περιπτώσεις σαν και τη δική της: όχι για εύσωμες κοπέλες στα δεκάξι και μισό.

Ήδη από την άνοιξη άρχιζε να αισθάνεται άβολα, καθώς με τις πρώτες λιακάδες πλακώνουν συνήθως και τα πρώτα ξεγυμνώματα. Μακό, κοντομάνικα, σορτσάκια, ελαφρά φορεματάκια. Όσο κι αν η ίδια καθυστερούσε να αποχωριστεί τα χειμωνιάτικά της, ήξερε πως, αργά ή γρήγορα, θα έχανε τη γλυκιά ασφάλεια που προσφέρει ένα χοντρό μπουφάν, ένα χαχόλικο φούτερ, ένα σκληρό τζιν. Ο ζεστός καιρός ξεμπροστιάζει αδίστακτα τις ατέλειες, όπως και όλα τα μικρά κόλπα που βοηθούν ένα μη άσφογο σώμα να μοιάζει κάπως περισσότερο εμφανίσιμο ή, εν πάση περιπτώσει, κάπως λιγότερο εκτεθειμένο. Ενώ, ταυτόχρονα, η κάψα φουντώνει τον ναρκισσισμό και την αλα-

ζονεία των καλλίγραμμων. Κόλαση. Είναι τόσο δύσκολο, στα δεκαέξι και μισό, να υποψιαστείς (πόσω μάλλον να πιστέψεις) ότι ακόμη κι εσύ, με τα χοντρά σου μπράτσα και τις πρησμένες γάμπες, έχεις πάνω στον πλανήτη Γη μια θέση ισότιμη με την καστανόξανθη διπλανή σου, αυτή την ανέκφραστη κοπέλα με τα ανύπαρκτα ψωμάκια, τα βαμμένα ροζχείλην και τα ίσια μέχρι τη μέση μαλλιά. Η οποία, εκτός όλων αυτών, διαθέτει πεχά δέρματος με μηδενική έκλυση οσμών και την ιδιότητα να μην ιδρώνει ποτέ. Αυτή, αντίθετα, με την παραμικρή ένταση ή ζέση στάζει από παντού, σαν ζουμερό φρούτο που, λίγο να το ζουλήξεις, βγάζει από κάθε πόρο του υγρά.

Η προσμονή μιας απόδρασης από την πόλη θα μπορούσε να βελτιώσει τη διάθεσή της – ιδίως εάν το μενού περιείχε περισσότερο βουνό και λιγότερη θάλασσα. Δυστυχώς καμιά τύχη, ούτε εδώ. Είναι δεδομένο ότι οι οικογενειακές τους διακοπές γίνονται πάντα στο παράκτιο χωριό του θείου, συντροφιά με τις δύο –επίσης– υπέρβαρες ξαδέρφες της που λατρεύουν να πλατσουρίζουν ολημερίς στην ακρογιαλιά, σαν φαλαινίτσες ξεβρασμένες στα ρηχά και λασπώδη νερά του γειτονικού κολπίσκου. Τι περίεργο: Όσο άβολα ένιωθε μαζί με την ανορεξική διπλανή της, το ίδιο, αν όχι περισσότερο, άβολα ένιωθε και παρέα με τις ευτραφείς ξαδέρφες της, καθώς τρεις χοντρές μαζί, πώς να το κάνομε, αποτελούν στόχο στο μάτι όποιου αρέσκεται να κοιτά με περιέργεια. Στο μάτι κάθε συνηθισμένου ανθρώπου δηλαδή. Απορούσε πώς δεν αισθάνονταν έτσι και οι άλλες δυο. Ίσως επειδή εκείνες δεν ήταν δεκάξι και μισό, αλλά είκοσι ενός η μία και δεκαπέντε η άλλη.

Ούτε, όμως, και την απελευθέρωση απ' το διάβασμα των μαθημάτων θεωρεί σπουδαία ευδαιμονία. Χωρίς να είναι φωστή-

ρας, κατάφερνε να έχει πάντα ικανοποιητική απόδοση με λίγη, σχετικά, μελέτη. Το δε σχολικό ωράριο της έδινε μια αίσθηση κανονικότητας που λάτρευε, ενώ η άπια των διακοπών την έκανε να πλήττει αφόρητα, ιδίως επειδή, θέλοντας και μη, περνούσε περισσότερες ώρες με την οικογένειά της. Τα κλειστά παντζούρια ολόκληρο το πρωινό, που επέβαλλε η μάνα της για τη διατήρηση της δροσιάς, τα μονότονα ακόρντα του αδερφού της που εκπαιδευόταν κάθε μεσημέρι στην κιθάρα, η συσκότιση το βράδυ για να μη μαζευτούν κουνούπια, λιβελούλες και σαμιαμίθια, δημιουργούσαν ένα περιβάλλον κατάθλιψης – σαφώς βαρύτερο κι από εκείνο στις παραμονές των εξετάσεων.

Μόλις μπει, καλή ώρα, ο Σεπτέμβρης, αρχίζει σιγά σιγά να βρίσκει πάλι τον εαυτό της. Και μόνο που νυχτώνει νωρίτερα είναι για εκείνη μεγάλη παρηγοριά. Το σκοτάδι του φθινοπώρου είναι μαλακό και γεννά όμορφα αισθήματα, είναι καταπραυντικό. Ό,τι ακριβώς χρειάζεται η ψυχή του ανθρώπου μετά τη βία του καλοκαιριού. Αρχίζει να αναπολεί τις χειμωνιάτικες χάρες γκρίζα απογεύματα με αναμμένο φως, τον ήχο του βοριά συνδυασμένο με ζεστά παπλώματα, τα βρεγμένα σπουργίτια στο κάγκελο της βεράντας, τα λαμπάκια της χριστουγεννιάτικης πόλης, το τσίμπημα των μάλλινων πλεχτών στο σβέρκο. Κι ακόμη, ένα καυτό γάλα με κακάο, γάντια που στεγνώνουν στο καλοριφέρ, δίσκους με μελομακάρονα, αγόρια με σκουφιά. Η νοσταλγία της για τον χειμώνα μοιάζει μ' εκείνη των ξενιτεμένων για την πατρίδα. Ευτυχώς, σκέφτεται, που οι καλοκαιρινοί μήνες είναι λίγοι μέσα στο έτος. Λίγοι, μα αργοσέρνονται. Μπορεί η ζέση, με την ιδιότητά της να διαστέλλει την ύλη, να καταφέρει τελικά ακόμη και το αδιανόητο: να διαστέλλει τον χρόνο. Σύμφωνα με τη δική της αίσθηση, οι τρεις αυτοί μήνες, με

την εφιαλτική βραδύτητά τους, καταλαμβάνουν διάρκεια χρόνου όσο και οι υπόλοιποι εννιά.

Αλλά, δεν αποκλείεται, μετά από μερικά χρόνια, η εύσωμη κοπέλα να αντιλαμβάνεται τα πράγματα διαφορετικά, ολότελα διαφορετικά. Μπορεί να έχει πια αδυνατίσει, μπορεί να έχει αλλάξει οπτική, ή απλά να έχει μπει σε άλλον κύκλο ζωής. Οποσδήποτε, πάντως, δεν θα είναι δεκαέξι και μισό.

Δημοσιεύτηκε στο φύλλο της 7-8 Σεπτεμβρίου

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ 2014

Summertime in Prague

Ιάκωβος Ανυφαντάκης

Στην Joanna

«Summertime in Prague

I was a fool I could not see

you were the only one

now I long for»

Παναγιώτης Καλαντζόπουλος

ΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ: Τις νύχτες δεν μπορούσε να κοιμηθεί, κλεινόταν στο μπάνιο με τα βιβλία της και διάβαζε ώς το πρωί. Τις νύχτες που δεν μπορούσε να κοιμηθεί άκουγε τις σελίδες της να γυρνάνε αργά και κοιμόταν αμέσως. Ένα πρωί τού είπε ότι άκουσε πυροβολισμούς στον δρόμο. Λίγο πιο πριν ή λίγο μετά –δεν θυμόταν– μια κραυγή. Ο δρόμος ήταν έρημος εκείνο το πρωί. Παραμέρισε τις κουρτίνες, είδε ένα κάρο να στρίβει αργά τον δρόμο, στο πίσω κάθισμα βρίσκονταν τρεις ανέμελοι τουρίστες. Η βροχή είχε σταματήσει λίγη ώρα νωρίτερα.

Πώς να πεις μια ιστορία; Στην γέφυρα του Καρόλου άνοιξε τα χέρια σαν να ήθελε να πετάξει. Αυτός. Δεν σήκωσε τα χέρια της και δεν πέταξαν. Όταν ανέβηκαν στο μνημείο του μετρονόμου, άφησε τα πόδια να κρέμονται στο κενό. Αυτός. Έμεινε όρθια πίσω του, κοιτούσε ένα αγόρι που όλο έπεφτε από το ποδήλατο. Στο μουσείο του Κάφκα ένωσε να ασφυκτιά. Αυτός. Την είδε που στάθηκε μπροστά σε μια βιτρίνα: Μέσα το απόφθεγμα έλεγε για την αδυναμία να γράψουν και την αδυναμία να μη γράψουν. Όταν γύρισαν στο δωμάτιο, πρόσεξε ότι το σημάδι στο σώμα της, που είχε κουβαλήσει στην Πράγα, έσβηνε και την ακολούθησε στο κρεβάτι.

Το βράδυ σημείωσε λίγα γράμματα σε ένα χαρτί και πάλευε να σχηματίσει λέξεις με αυτά. Κάθε λέξη που έβρισκε την έβαζε σε μια λίστα. Εκείνη ξύπνησε. Ήρθε κοντά του. Οι κουρτίνες ήταν λεπτές και η σιλουέτα της φαινόταν από τον δρόμο. Παρατήρησε ότι οι περισσότερες από τις λέξεις είχαν κι άλλα γράμματα, πέρα από τα έξι που είχε γράψει. Μία, μάλιστα, δεν είχε κανένα από αυτά τα έξι. «Ναι», απάντησε αυτός απογοητευμένος. «Έχεις δίκιο». Τσαλάκωσε το χαρτί, το πέταξε στα σκουπίδια. Την ακολούθησε στο κρεβάτι. Όταν σηκώθηκε, το επόμενο πρωί, ήταν ακόμη στο καλάθι, το έβγαλε και το έκρυψε στη τσέπη του. Ίδια ιστορία.

Κάθε μία ώρα στην παλιά πλατεία ένας τρομπετίστας ανέβαινε στο πιο ψηλό παράθυρο του Δημαρχείου και έπαιζε ένα εμβατήριο. Του είπε ότι στην Κρακοβία υπάρχει ανάλογο έθιμο: Ο τρομπετίστας ανεβαίνει να παίξει το εμβατήριο, αλλά σταματάει πάντα στη μέση, όπως ένας άλλος τρομπετίστας, αιώνες πριν, που σκοτώθηκε ενόσω ειδοποιούσε την πόλη για την επίθεση των Μογγόλων. Ζήλεψε που ήξερε την ιστορία. Προσπά-

θησε να φανταστεί την πλατεία στην Κρακοβία και εκείνη να κοιτάει ψηλά αγγίζοντας έναν άντρα ή μικρά παιδικά χέρια. Αυτή. Δεν σήκωσε καθόλου το κεφάλι να δει τον τρομπετίστα της Πράγας, αφού ήξερε ότι δεν θα τον θυμόταν ξανά. Καμιά ιστορία.

Θυμήσου την ιστορία: Ο Μολδάβας έτρεχε πάντα προς την ίδια πλευρά. Έριξε το βραχιόλι της μέσα στο νερό. Το κρατούσε στο χέρι του και το άφησε επίτηδες. Παρακολούθησαν και οι δυο την αργή τροχιά του και το μικρό πίδακα που σήκωσε σαν να ήταν κάτι ασήμαντο. Δεν του έβαλε τις φωνές, δεν του είπε ποιος της το είχε χαρίσει. Τον κοίταξε θυμωμένη και έφυγε προς την Παλιά Πόλη. Δεν την ακολούθησε. Ήταν ένα ακόμη μνημείο της Πράγας, ένα που ήξερε μόνο εκείνος. Σε τριάντα, σαράντα χρόνια, όταν κανείς από τους δυο τους δεν θα ζει, αυτό θα είναι ακόμη εκεί για να θυμίζει το καλοκαίρι στην Πράγα. Κοίταζε τα θολά νερά και από κάτω φανταζόταν το βραχιόλι.

Ξανά. Είχαν δανειστεί τα σώματά τους από άλλα δάχτυλα, άλλες αγκαλιές τα σκέπαζαν πριν λίγες μέρες. Στις κοιλότητές τους είχαν ταξιδέψει κι άλλοι άνθρωποι. Ό,τι είναι δικό σου τώρα, δεν ήταν δικό σου πριν και θα είναι κάποιου άλλου αργότερα. Εραστές, σύζυγοι, παιδιά. Δεν είχαν γνωρίσει την Πράγα ακόμη. Η Πράγα δεν είχε καταστραφεί ποτέ, πρώτος και δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος δεν την άγγιξαν, προτίμησε να παραδοθεί στον Χίτλερ παρά να καθούν τα υπέροχα κτίριά της, μια πόλη-μουσείο, δεκατέσσερις αιώνες σε κάθε βήμα και τα στενά λιθόστρωτα κάτω από τα πόδια σου, ποιος ξέρει από πότε. Θα ήταν τόσο διαφορετικά τα πράγματα αν είχαν συναντηθεί στη Δρέσδη, το Κόβεντρι, τη Χιροσίμα ή το Βερολίνο. Η ίδια ιστορία.

Και κάθε μεσημέρι, όταν περπατούσαν στον δρόμο, έβρεχε. Έβρεχε ακόμη κι αν ήταν μέσα στο δωμάτιο. Άλλη μια ιστορία.

Μέρα δεύτερη. Μέρα τρίτη. Μέρα τέταρτη. Δεν μετρούσαν τις μέρες. Οι μέρες περνούσαν. Το πόδι από το άγαλμα στη γέφυρα του Καρόλου, «το δεξί πόδι», όπως τόνισε αυστηρά ο γελαστός ξεναγός, συνέχιζε να αποχρωματίζεται. Ουρές από τουρίστες περίμεναν να το αγγίσουν και να κάνουν μια ευχή. Εάν άγγιζαν κατά λάθος το αριστερό πόδι, θα γέμιζαν με κακοτυχία. Και όποιος έτριβε το παιδί στο κέντρο του αγάλματος, θα γυρνούσε πάλι στην Πράγα. Ήταν στην Πράγα, δεν είχαν άλλη ευχή. Το να πάνε πάλι στην Πράγα δεν αποτελούσε ευχή. Πόσες φορές μπορείς να πεις μια ιστορία;

Πώς να πεις μια ιστορία; Στον βυθό του Μολδάβα υπάρχει βυθισμένο ένα βραχιόλι. Με πόσους τρόπους; Στο παλιό δημαρχείο ένας τρομπετίστας έπαιζε κάθε ώρα. Πόσες ιστορίες; Στην Κρακοβία ένας τρομπετίστας πέθανε την ώρα που ειδοποιούσε για την επίθεση. Παλιά ιστορία. Το σημάδι που κουβαλούσε στο σώμα της έσβησε. Καμιά ιστορία. Ένας άντρας πέθανε έξω από το δωμάτιό τους. Το τέλος μιας ιστορίας. Πες μια ιστορία. Μην πεις μια ιστορία. Θυμάσαι την ιστορία; Η ιστορία δεν τελειώνει.

Δημοσιεύτηκε στο φύλλο της 14-15 Ιουνίου

Γρατζουνιά στα παπούτσια

Δήμητρα Διδαγγέλου

ΟΠΩΣ ΚΑΘΕ ΠΡΩΪ τις τελευταίες έξι εβδομάδες, κατέβηκε την ξύλινη σκάλα που οδηγούσε στην αποθήκη, έβγαλε τις ψηλοτάκουνες γόβες της, φόρεσε τ' αθλητικά παπούτσια κι ανέβηκε τα σκαλοπάτια δυο δυο. Χαιρέτισε κάνα δυο τακτικούς πελάτες που έπιαναν πάντα, χειμώνα-καλοκαίρι, το ίδιο σκαμπό στο μπαρ, έκλεισε το μάτι στη σερβιτόρα της αλλαγής, κράτησε τον δίσκο κι άρχισε το δρομολόγιο απ' το μαγαζί στο απέναντι πεζοδρόμιο και τούμπαλιν.

Όπως κάθε πρωί τις τελευταίες έξι μέρες σ' αυτό το νησί, πέρασε τη φαρδιά πασαρέλα που ένωνε το σκάφος με την αποβάθρα. Εκείνη τη μέρα είχε ξυπνήσει με μια διάθεση ελαφρώς μελαγχολική. Ίσως ήταν ο αέρας που όλο το βράδυ έκανε τα κατάρτια των ιστιοφόρων να χτυπούν δυνατά, σαν να επρόκειτο να επακολουθήσει κάτι τρομερό. Τόσα χρόνια μέσα στα σκάφη και ακόμη δεν είχε συνηθίσει τους ήχους του λιμανιού. Ετοιμαζόταν να πει τον τελευταίο καπουτσίνο του στην Υδρα και καθώς προσπαθούσε να τιθασεύει τα πάλλευκα σαν τον αφρό της θάλασσας

μαλλιά του, του φώναξε ο σκίπερ ότι είχε παρατηρήσει μια γρατζουνιά στα δερμάτινα παπούτσια του. Βρήκε αφορμή για μια μικρή δόση φιλοσοφίας: «Αυτή η γρατζουνιά είναι που τους δίνει ζωή. Τα καλογουαλισμένα παπούτσια προδίδουν άνθρωπο που δεν κυκλοφορεί. Οι αδυναμίες έχουν τη γοητεία τους, ακόμη και στα παπούτσια...».

Κάθε φορά που αποχωριζόταν τα ψηλά παπούτσια της, αισθανόταν ότι έχανε τη γοητεία της. Περνούσε τον δρόμο με σκυμμένο κεφάλι. Τρεφόταν το τέρας της ανασφάλειας και, για να το κρύψει, μακιγιάρονταν τόσο έντονα που έδειχνε αρκετά μεγαλύτερη από τα είκοσι δύο της χρόνια. Το κόκκινο χρώμα των μαλλιών της φαινόταν ακόμη πιο φαντεζί κάτω απ' τις ακτίνες του ήλιου και ο συνδυασμός με τα γκρίζα μάτια της την έκανε να φαντάζει εξωτική στα μάτια των ντόπιων. Εκείνη χαιρόταν που τίποτα πάνω της δεν φανέρωνε ότι η καταγωγή της ήταν από ένα άχαρο χωριό της Πελοποννήσου.

«Ορίστε, μίστερ, ο καπουτσίνο σας».

«Σε λίγο θα μου τον φέρνετε πριν καθίσω, κοκκινομαλλούσα νεαρά. Σας φαίνομαι για άνθρωπος που βιάζεται;»

«Αν δεν σας αρέσει, τον παίρνω πίσω».

«Καθόλου... σας περιπαίζω. Τη χαίρομαι τη σπιρτάδα σας. Άλλωστε, για τον ωραίο καφέ νομίζετε ότι έρχομαι κάθε μέρα εδώ;»

Η κοπέλα έκανε πως δεν άκουσε το σχόλιο και γύρισε να φύγει, σουφρώνοντας ελαφρά τα χείλη. Είχε συνηθίσει τα πειράγματα των πελατών σε σημείο που εάν δεν άκουγε ένα σφύριγμα μια μέρα, έτρεχε στον καθρέφτη να δει μήπως είχε βγάλει κανένα σπυράκι. Παρ' όλα αυτά, είχε μάθει να προσποιείται τη θιγμένη, κάνοντας τη χαρακτηριστική κίνηση με το σούφρωμα στα

χείλη της. *Κι αυτό μια πρόβα είναι*, έλεγε από μέσα της. Μια πρόβα για τη δραματική σχολή που θα πήγαινε τον Σεπτέμβρη.

Όσκαρ ηθοποιίας θα 'παιρνε, αν δεν την πρόδιδαν τα μάτια της... Παλαβές αυτές οι νεαρές..., σκέφτηκε, καθώς χάζευε τα κύματα που έσκαγαν στη μαρίνα. Σαν κύμα έσκασε μπροστά του και το χθεσινοβραδινό όνειρο. Της χάιδευε τα μαλλιά. Όπως τότε, στο νοσοκομείο, δώδεκα χρόνια πριν. Τόσα χρόνια είχε μάθει να κοιμίζει το κορμί του. Ακόμη και σήμερα μύριζε το άρωμά της στο κρεβάτι. Τριάντα εννέα χρόνια, που ήταν παντρεμένοι, η ίδια μωριά. Και το ίδιο χρώμα μαλλιών. Του άρεσε να την πειράζει λέγοντάς της ότι τα καστανά μαλλιά της κοκκίνιζαν στον ήλιο και την αποκαλούσε «κοκκινομαλλούσα». Ήξερε την απέχθειά της γι' αυτό το ψεύτικο χρώμα. Ψεύτικες ήταν και οι ελπίδες του ότι θα έκαναν μαζί ένα τελευταίο ταξίδι στην Κρήτη, εκεί που γνωρίστηκαν.

«Θα έρθεις μαζί μου στο ταξίδι, έτσι δεν είναι, κοκκινομαλλούσα μου;»

«Πάλι κάνετε το κομμάτι σας μ' εμένα;»

«Πώς; Συγγνώμη, νεαρά... Με πιάσατε στο παραμιλητό».

«Και γιατί λαμποκοπούσατε;»

«Σκεφτόμουν τι όμορφα που θα ήταν να ερχόσασταν μαζί μου με το σκάφος στην Κρήτη».

«Είπαμε, δέχομαι κάνα κομπλιμέντο, όμως αυτό αρχίζει να μου τη δίνει. Κομμένα τ' αστεία, μίστερ».

«Αυτή τη φορά δεν σας περιπαίζω. Φεύγουμε αύριο».

«Ο κόσμος να γυρνούσε ανάποδα. Με τα χρήματα που θα βγάλω από εδώ, θα πάω για ηθοποιός».

«Και αν σας έδινα εγώ αυτά τα χρήματα; Πόσα είναι; Δεν πρόκειται ν' ακουμπήσω ούτε μία κόκκινη τρίχα απ' την κόμη σας. Το υπόσχομαι».

«Ναι, μόνο τις καστανές».

«Έχετε δίκιο να μη μ' εμπιστεύεστε. Δεν ξέρω τι μ' έπιασε μαζί σας, δεν το συνηθίζω... Σαν κανένα παιδαρέλι κάνω... και... και... Αφήστε το. Πραγματικά, ξεχάστε το. Και συγγνώμη κιόλας αν σας έφερα σε δύσκολη θέση. Τι σας οφείλω;»

«Δύο χιλιάδες επτακόσια τριάντα ευρώ. Πότε σαλπάρουμε;»

«Αύριο το πρωί στις επτά».

«Θα είμαι εκεί. Α, τον καφέ σάς τον κερνάω εγώ σήμερα».

Το επόμενο πρωί στις επτά παρά τέταρτο η κοκκινομαλλούσα ξεκίνησε για τη μαρίνα. Στον δρόμο, σέρνοντας την παραφουσκωμένη βαλίτσα της, παραπάτησε κι έκανε μια γρατζουνιά στη φτηνιάρικη γόβα της. Μετά από πέντε λεπτά στεκόταν μπροστά στην άδεια θέση που μέχρι χθες ήταν το σκάφος. Είχε φύγει. Κοίταξε γύρω της μήπως την είχε δει κανένας γνωστός, έσκυψε, και με προσποιητά αδιάφορο ύφος έφτυσε κι άρχισε να τρίβει τη γόβα. Όμως, όσο πιο πολύ την έτριβε, τόσο γυάλιζε και ξεπεταγόταν η γρατζουνιά.

Δημοσιεύτηκε στο φύλλο της 9-10 Αυγούστου

Οι πρωτόπλαστοι

Λευτέρης Καλοσπύρος

ΑΥΤΟΠΤΗΣ ΜΑΡΤΥΡΑΣ NO.1: Δεν μπορώ να μην παραδεχτώ ότι με ενοχλούσε κάπως το θέαμά τους. Όμως, δεν θα το κουνούσα ποτέ από την ομπρέλα και τη σκιά μου για να πάω να νουθετήσω ένα ζευγάρι μεσήλικων χαχόλων. Άλλωστε, ντρεπόμουν να γυρίσω να τους κοιτάξω κατάματα. Από το λίγο που πρόλαβα να δω πάντως, σαρώνοντάς τους με δυο κλεφτές, χιαστί ματιές καθώς έγειρα στο πλάι στην ξαπλώστρα για να πιάσω τη σακούλα με την εφημερίδα μου κι επέστρεψα πάλι στην ύπτια στάση μου, όσο εκείνοι έστηναν την τέντα τους μπροστά από τους τελευταίους θάμνους που χώριζαν το δάσος από την ακτογραμμή, εκείνος έμοιαζε με Μεξικάνο – κοντόχοντρος, με αστείο φουντωτό μουστάκι– κι εκείνη με Ελληνίδα ηθοποιό σε βιντεοταινίες των 80's. Χείλη σαρκώδη και φουσκωμένα σαν ζουληγμένα σωσίβια–κουλούρες, αλυσίδα στο πόδι, ένας θύσανος στο κεφάλι της. Τι άλλο. Φακίδες στο στήθος και σφυράκια στο πρόσωπο. Μου θύμιζε μια σχέση που είχα στις αρχές των 90's. Ανούσια πάρτι στην αμμουδιά, χάσιμο χρόνου, η παρέα απλωμένη γύρω από

τη φωτιά. Στο κασετόφωνο να παίζει στο ριπίτ το «Απόψε λέω να μην κοιμηθούμε». Δεν τρέφω κανένα αίσθημα νοσταλγίας για εκείνη την εποχή. Κι όσο κι αν με απωθούσε το ζευγάρι του «Μεξικάνου» με την «ηθοποιό», δεν μπορώ να παραβλέψω το παράλογο των εναντίον τους κατηγοριών. Θεωρώ αδύνατο να έκλεψαν εκείνοι το πορτοφόλι. Αλλά, ακόμη κι αν το έκαναν, πού στην ευχή θα μπορούσαν να το έχουν κρύψει;

Συγγραφέας: Το κοριτσάκι έκλαιγε με γοερούς λυγμούς και κάθε φορά που προσπαθούσε να ηρεμήσει κλείνοντας τα μάτια του, σκουπίζοντας τα βλέφαρά του με την αναστροφή της παλάμης και κρατώντας την αναπνοή του σαν να κοιμόταν και βρισκόταν στην αρχή μιας άπνοιας, τα κύματα, από τη στενοχώρια γι' αυτό που του συνέβαινε, επέστρεφαν πιο ορμητικά και το κατέκλυζαν. Τότε το κλάμα του δυνάμωνε και οι παύσεις ολοένα και λιγότευαν και δεν έδειχνε τώρα σαν να κάνει άπνοια αλλά, με κάθε καινούργια παύση, έμοιαζε να ανατροφοδοτεί τη δίψα και τη λαχτάρα του για περισσότερο κλάμα, κι άλλο κλάμα, κι άλλοι λυγμοί και ουρλιαχτά. Πολλά χρόνια αργότερα, όταν θα επιστρέψει στην ίδια παραλία και θα ξεντυθεί για να κάνει ό,τι έκαναν και οι γονείς της εκείνη τη μέρα και όλες τις άλλες μέρες που κατασκήνωναν εκεί, θα καταλάβει ότι το κλάμα της δεν ήταν η φυσιολογική αντίδραση στο θέαμα που αντίκριζε –ο μπαμπάς και η μαμά θυμωμένοι και ανίσχυροι, περικυκλωμένοι από κάτι αγριάνθρωπους που τους φώναζαν και τους κατηγορούσαν–, αλλά μια έκκληση για προσοχή και φροντίδα σε όσους παρακολουθούσαν αμέτοχοι τη σκηνή και δεν της έδιναν σημασία και δεν έσπευσαν να την ηρεμήσουν, όπως θα έκαναν οι γονείς της εάν έκλαιγε το παιδί κάποιου άλλου. Αυτή η σκέψη κι αυτές οι αναμνήσεις θα της φέρουν δάκρυα στα μάτια, θα τη γεμίσουν τύψεις και ενοχές.

Αυτόπτης Μάρτυρας Νο.2: Λοιπόν, εκείνος τους φώναζε ότι η παραλία ανήκει στην οικογένειά του γιατί ο παππούς του έχασε εκεί τα χέρια του στο ψάρεμα με δυναμίτη και γιατί ο πατέρας του έχτισε με τα δικά του χέρια το σπίτι τους, το εξοχικό τους, που κάποτε έπιασε φωτιά, εκεί, λίγο πριν από το ακρωτήριο, στο σημείο όπου η γη στενεύει και μοιάζει με πλοκάμι από χταπόδι ή ουρά δεινοσαύρου. Και η γυναίκα του, που αν τη φύτευες σε άλλο περιβάλλον την έλεγες και χαμηλοβλεπούσα, τους έσπρωχνε μακριά και τσίριζε ότι δεν έχουν κανένα δικαίωμα να το κάνουν αυτό κι ότι η παραλία ανήκει σε όλους κι ότι αν ήταν όλοι σαν εκείνους τους δύο, οι κοινωνίες θα ήταν καλύτερες και δικαιότερες, γιατί δεν θα υπήρχαν τάξεις και ο καθένας θα μπορούσε να ζήσει ελεύθερα το όνειρό του. Και τότε ένας κύριος, που φαινόταν ψυχραιμος, προσπάθησε να ηρεμήσει το ζευγάρι, αλλά έκανε το λάθος να τους ζητήσει ευγενικά να επιστρέψουν το πορτοφόλι του που είχε κλαπεί, για να μην καλέσει την αστυνομία, και τους προέτρεψε, ξανά σε ήρεμο τόνο, να πάνε μετά λίγο παραπέρα, πίσω από τα βράχια, να συνεχίσουν την νλιοθεραπεία χωρίς να ενοχλούν άλλο τον κόσμο, υπάρχουν και μικρά παιδιά εδώ, δεν είναι σωστό αυτό που κάνετε, καταλαβαίνετε, και γιατί δεν πάτε, άραγε, στις παραλίες που υπάρχουν κι άλλοι σαν εσάς, και φυσικά η κάλπικη ευγένεια έκανε μεγάλη ζημιά και το ζευγάρι έσκασε σαν βόμβα κι όταν ο άντρας έπιασε το πέος του ήμουνα σίγουρος πως θα τους κατουρούσε όλους, όμως εκείνος έβαλε ξαφνικά τις φωνές και η γυναίκα του τον σιγοντάρισε και τότε έγινε ένα πανδαιμόνιο δεν φαντάζεσαι και όλα τ' άλλα είναι πια ιστορία. Εγώ περισσότερο απ' όλους εκείνο το κοριτσάκι τους λυπόμουν.

Κατηγορούμενος για προσβολή της δημοσίας αιδούς Νο. 1: Όταν κάνουμε έρωτα, είμαστε σαν όλους τους άλλους. Δεν προ-

σπαθούμε να φανούμε ταπεινοί. Δεν προσπαθούμε να φανούμε μετριόφρονες. Τα όργανά μας είναι διάφανα, φωτεινά. Είμαστε οι κινούμενοι πίνακες της αόρατης αιωνιότητας. Είμαστε όλοι οι άνθρωποι που έχουν υπάρξει από τις απαρχές του κόσμου. Μπορείς να μας δώσεις όποιο σχήμα θες.

Δημοσιεύτηκε στο φύλλο της 2-3 Αυγούστου

«Καλοκαίρι άγουρο»

Χριστίνα Καράμπελα

ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ ΕΙΝΑΙ η πιο ζεστή εποχή του χρόνου. Σε αυτό συμφωνούν όλοι. Από εκεί και πέρα, κάποιοι προτιμούν το βαθύ καλοκαίρι και κάποιοι το άγουρο. Στο βαθύ καλοκαίρι οι ζωντανοί δυσκολεύονται να αναπνεύσουν και οι πεθαμένοι λιώνουν γρηγορότερα. Λιώνει, όμως, μόνο το απέξω, το μέσα μένει, σκληρό σαν το κουκούτσι. Στο άγουρο καλοκαίρι, καλή του ώρα, είναι αλλιώς, αναπνέεις με άνεση, το λιώσιμο παίρνει τον χρόνο του και συχνά το «εδώ» ανακατεύεται με το «επέκεινα».

«Εκείνος».

«Το πρώτο κορίτσι».

«Το δεύτερο κορίτσι».

Εκείνος αναρωτιόταν εάν στην κατάστασή του μπορούσε να εξακολουθεί να γράφει, πολύ θα ήθελε να γράψει κάτι για το άγουρο καλοκαίρι, μα πριν προλάβει να ολοκληρώσει τη σκέψη του, μπήκε στο δωμάτιο το πρώτο κορίτσι.

Γύρω στο ένα και πενήντα, στρουμπουλή, με μάτια μεγάλα και μαύρα, που έδειχναν ακόμα πιο μαύρα πάνω στο χλομό της

δέρμα. Τα μαλλιά της και αυτά κατάμαυρα, τα είχε πιασμένα σε μια καλοχτενισμένη αλογοουρά που έφτανε μέχρι τη μέση της. Κοίταξε γύρω-τριγύρω και ανακοίνωσε πως είχε προμηθευτεί ωτοασπίδες, δύο ζευγάρια, ένα κίτρινο και ένα ροζ, κίτρινο καναρινί και ροζφούξια. Τις περιεργάστηκε λίγο και είπε ότι θα τις χρησιμοποιούσε εναλλάξ, μια φορά τις ροζ και μια τις κίτρινες. Όσο προσπαθούσε να αποφασίσει ποιο χρώμα θα επέλεγε την πρώτη φορά, μπήκε στο δωμάτιο το δεύτερο κορίτσι, ίδιο με το πρώτο, η δίδυμή της, σέρνοντας πίσω της ένα μικρό, μαύρο σκυλί που κάθε τόσο του μιλούσε αποκαλώντας το κάτι ανάμεσα στο Σαντέ και στο son of the dead.

Το δεύτερο κορίτσι κατευθύνθηκε στα πίσω δωμάτια του σπιτιού και το σκυλί, που λεγόταν Σαντέ ή son of the dead, έμεινε ακίνητο και, όπως τον παρατηρούσε, του φάνηκε ότι δεν είχε μάτια και, εάν είχε, τα έκρυβε πολύ καλά κάτω από το μαύρο τρίχωμά του.

Το πρώτο κορίτσι ψιθύρισε πως σιχαινόταν τη θάλασσα, γι' αυτό, λέει, είχε πάντα μαζί της ωτοασπίδες, για να μην την ακούει. Ακόμη και τις μέρες της νηνεμίας, ο ήχος της θάλασσας βρυχόταν στο κεφάλι της, επίμονος και υπόκωφος. Της θύμιζε την γκρίνια της μάνας της, που την άκουγε ακόμη και όταν εκείνη δεν μιλούσε, την άκουγε μέσα στο κεφάλι της, επίμονη και υπόκωφη. Είχε γεννηθεί με δύο λεπτά διαφορά από την αδελφή της και η μάνα της καθημερινά φύλαγε για την πρωτότοκή της τη μεγαλύτερη μερίδα της γκρίνιας της.

Τη ρώτησε τότε εκείνος για το δεύτερο κορίτσι, αν και αυτό μισούσε τη θάλασσα, και για το όνομα του σκυλιού. Δεν άκουσε την ερώτησή του, κανείς πια δεν άκουγε τις ερωτήσεις του, και συνέχισε τον μονόλογό της: «Αυτό που μισώ απ' όλα πιο πολύ

είναι η θάλασσα, το μίσος γι' αυτή με κατακλύζει, όταν την αντικρίζω ενεργοποιείται όλο το απόθεμα κακότητας που διαθέτω, όταν είμαι μακριά της χαλαρώνω και ηρεμώ, γίνομαι ο εαυτός μου, όταν την πλησιάζω αλλάζω, ακούω το τσουνάμι που κρύβει στα σπλάχνα της, ανταριάζομαι και θέλω να το βάλω στα πόδια, να τρέξω μακριά της να σωθώ, να κάνω αυτό που δεν πρόλαβε εκείνη, τουλάχιστον εγώ να της ξεφύγω».

Όσο μιλούσε το κορίτσι που μισούσε τη θάλασσα, το πάτωμα λίγο λίγο γέμιζε αλμυρό νερό. Η στάθμη ανέβαινε και παρέσυρε έπιπλα και μικροαντικείμενα.

«Σε τούτο τον τόπο είναι ιερόσυλο να πεις πως τη μισείς. Ακόμη και οι μανάδες των πνιγμένων ναυτικών την υπολήπτονται. Υποκριτές. Εγώ πάλι, όχι. Τη σιχαίνομαι, με ενοχλεί ο ήχος της, που ποτέ δεν σταματά, οι απροειδοποίητες αλλαγές της διάθεσής της, η μυρωδιά της, τα χρώματα και το αλάτι της. Καταραμένος τάφος, μακάρι σε χώρα ορεινή, ενδοχώρα, να είχαμε γεννηθεί εγώ και η αδελφή μου».

Από την παρατήρηση του θυμωμένου προσώπου τού πρώτου κοριτσιού τον απέσπασε το μαύρο σκυλί που κολυμπούσε νευρικά κυνηγώντας τις φούξια και κίτρινες ωτοασπίδες που επέπλεαν στο πλημμυρισμένο δωμάτιο.

Το νερό είχε φτάσει στο μισό μέτρο, όταν το δεύτερο κορίτσι στάθηκε δίπλα του και είπε: «Δεν θα ανέβει άλλο το νερό, μη φοβάσαι, είμαστε στο άγουρο καλοκαίρι, αν ήμασταν στο βαθύ θα έφτανε πιο ψηλά. Η αδελφή μου φοβάται το νερό, δεν ξέρει να κολυμπά. Και εγώ που ήξερα, τι κατάφερα; Ούτε τον εαυτό μου έσωσα ούτε το σκυλί. Λες στο επέκεινα να έχει παραλίες; Πρέπει να την πείσεις να μας αφήσει να φύγουμε. Εδώ και δύο χρόνια, μέρα δεν περνά που να μη μας μνημονεύσει, καρφωμένους

μας έχει στον νου της και εμένα και το σκυλί. Δεν με ακούει, χιλιάδες φορές προσπάθησα να επικοινωνήσω μαζί της, τίποτε, μήπως θα μπορούσες και εσύ να προσπαθήσεις;».

«Οι ζωντανοί με τους ζωντανούς και οι πεθαμένοι με τους πεθαμένους», της αντιγύρισε εκείνος.

«Έχεις δίκιο», του απάντησε, «αλλά ποτέ δεν ξέρεις, κάποιοι σαν εμάς κάποτε τα κατάφεραν και επικοινωνώνησαν».

Αυτά είπε, βύθισε το κεφάλι της στο νερό και, όταν βγήκε, άρχισε να σκαρφαλώνει στους τοίχους τραγουδώντας ρυθμικά «καλοκαίρι άγουρο, άγουρο καλοκαίρι, το καλοκαίρι το βαθύ καθόλου δεν αργεί».

Το πρώτο κορίτσι είχε βγει στον κήπο με τις τριανταφυλλιές και στεκόταν συνοφρυωμένο. «Ήρθε η ώρα να σας αφήσω και εσένα αδελφούλα μου και το σκυλί, ήρθε η ώρα πια να φύγετε. Οι ζωντανοί με τους ζωντανούς και οι πεθαμένοι με τους πεθαμένους», είπε και απομακρύνθηκε.

Το σκυλί τον πλησίασε και απίθωσε στα πόδια του δύο ωτοασπίδες, μια φούξια και μια καναρινί. Εκείνος τις φόρεσε και βούτηξε χωρίς δεύτερη σκέψη. Το δεύτερο κορίτσι και το σκυλί τον ακολούθησαν. Βούτηξαν αποφασιστικά στο κατόπι του.

Δημοσιεύτηκε στο φύλλο της 21-22 Ιουνίου

Ανάληψη

Νίκος Κουφάκης

ΔΕΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΥΜΕ ΤΗ ΣΤΑΜΠΑ στα κρυστάλλινα ποτήρια που γυαλίζουν στον απογευματινό ήλιο. Το σχέδιο και τα γράμματα, ίσως το όνομα ενός ξενοδοχείου, έχουν ξεθωριάσει. Η σκηνοθεσία των άδειων τραπεζιών πλάι στην άμμο μας κάνει να σκεφτόμαστε ότι το καλοκαίρι τελειώνει και ο σερβιτόρος με το παπιγιόν και το ανοιχτόχρωμο, τριμμένο σακάκι βγήκε από ασπρόμαυρο φιλμ του '50. Η αποστεωμένη μορφή του μένει άκαμπτη δίπλα στον εύρωστο κορμό του γιασεμιού, που υψώνεται ευφάνταστα ακολουθώντας τη μαρμάρινη κολώνα και το καφασωτό της πέργκολας. Ψηλά στο κιονόκρανο φρέσκοι, τρυφεροί βλαστοί θυμίζουν μαλλιά μέδουσας που χύνονται πάνω από τα πιάτα και τα ποτήρια, στο λινό τραπεζομάντιλο. Ο σερβιτόρος αφήνει το βάρος του στην κολώνα, διακοσμημένη στη βάση της με πολύχρωμα, αραβικά πλακίδια. Το σμάλτο τους λάμπει δίπλα στον μορφασμό του χωρίς ηλικία προσώπου του και θα θύμιζε χαμόγελο, αν δεν κνοφορούσε το ζοφερό. Προστατευμένος μέσα στη στολή του, κοιτάζει με προσποιητή αδιαφορία τη θάλασσα. Το ενδια-

φέρων του προσελκύεται από μια οικογένεια, η οποία ετοιμάζεται να δειπνήσει μετά το μπάνιο.

Στην άκρη της θάλασσας ο πατέρας μου με κρατά πάνω από τους αγώνες. Η αδελφή μου είναι ψηλότερη κάτω από το βλέμμα της μητέρας μου. Νεανική, στα είκοσι πέντε, φωτισμένη με την τρυφερότητα των χεριών της, καθώς αναπαύονται στους ώμους της κόρης της. Αν και ελαφρώς στραμμένο προς το τραπέζι, το κορίτσι στέκεται ακίνητο για τη σωστή απαθανάτιση. Το σώμα του πατέρα δείχνει τεντωμένο, σαν να προετοιμάζεται για τη δύσκολη παρτίδα με τον σερβιτόρο που τακτοποιεί μεθοδικά τις σκοτεινές προθέσεις του. Αν μπορούσαμε να παρατηρήσουμε το βλέμμα του πατέρα μου, θα τον βλέπαμε θυμωμένο. Η λεπτή κορμιοστασιά του προδίδει ένταση, οι παλάμες του με συγκρατούν σχεδόν βίαια από τους βραχίονες. Αισθάνεται φρικτά, όπως ένας άνθρωπος που αφέθηκε στην αγάπη των παιδιών του, όταν επιθυμούσε μόνο την ευθύνη της μοναξιάς του. Σε λίγο η αγάπη μας θα αρχίσει να βαραίνει στο ισχνό σώμα του μαζί με τη γεύση του αδικαίωτου και της ματαίωσης όσων είχε φανταστεί για τη ζωή του. Με το κεφάλι γυρισμένο αποφασιστικά προς το τραπέζι και το ένα πόδι στον αέρα, ετοιμάζομαι να δοκιμάσω την αυτοπεποίθηση των χεριών του, χωρίς να υποπεύομαι την αποτυχία ή την ανάγκη του να υποσχεθώ όσα του οφείλω.

Μια ζώνη από λευκό φως περιβάλλει απαλά την οικογένεια. Δίχως τις μικρές, ριγνλές σκιές που θα δημιουργούσαν οι κύκλοι του νερού στις κνήμες μας. Το φως κάνει τα σώματά μας αβαρή, χρειαζόμαστε αντίβαρο για να μην αναληφθούμε στην απογευματινή λάμψη. Στο φόντο και γύρω μας δεν υπάρχει αίσημα αντίστασης. Δεν βρίσκονται κολυμβητές και παιδιά στην

παραλία, κάποια συστάδα βράχων ή σκάφη στο νερό, ένα σωσίβιο που θα άρπαζε η όραση μπροστά στην επιβολή του λευκού. Τις μοναδικές σκιές τις σχηματίζουμε εμείς οι τέσσερις. Η όψη και το ύφος του προσώπου μας μένουν κρυμμένα, μνημεία ανεπίδεκτα ψυχολογίας. Θέλουμε να μιλήσουμε αλλά το στόμα μας μένει σε εκκρεμότητα, υποφέρουμε από τη συνηθισμένη πάθηση, τα λόγια χάνουν τον ειρμό, γίνονται κόμπος, μπρυκάζουν τον εαυτό τους, απελπισμένα, ακατάληπτα, χωρίς την ελπίδα τού τρυφερού αυτιού που πλησιάζει με κατάνυξη για να ακούσει όσα πολύτιμα έχουν να ψιθυρίσουν. Ό,τι μας περιέβαλλε σαν προστατευτικός μανδύας είναι περισσότερο μια λαμπερή απάτη που την ακολουθούμε υπνωτισμένοι.

Ένα πορτρέτο αψυχολόγητων ηρώων επιτρέπει εικασίες, μικρές και μεγάλες αφορμές εντάσεων, επίμονα βλέμματα, νευρικά τινάγματα του κεφαλιού, σκηνές παιδικής μάχης. Μερικά λεπτά νωρίτερα η αδελφή μου με είχε καρφώσει ότι ξήλωνα τις κλωστές από το κέντημα της μπτέρας μου. Έχω ανακαλύψει την προδοσία και ετοιμάζομαι να την κυνηγήσω, ή προεξοφλώ την ερημιά μου, όταν λίγο καιρό αργότερα η αδελφή μου θα με εγκαταλείψει και θα χρειαστεί να περάσουν χρόνια για να καταλάβω και να τη συγχωρήσω. Θα την εκλιπαρήσω να με συγχωρήσει κι εκείνη, θα μείνει βουβή από αμηχανία και συγκίνηση. Δεν είχε ποτέ της φανταστεί πόσο με είχε πληγώσει. Στα χέρια του πατέρα μου παραμένω εγκλωβισμένος.

Πλησιάζει στο τέλος το καλοκαίρι. Η αποπνικτική υγρασία από την καφέ, αφρικανική σκόνη υπογραμμίζει τη μελαγχολία όσων έχουν επιστρέψει από τις διακοπές. Το σακάκι με το παπιγιόν τού ανένδοτου σερβιτόρου και το παλιομοδίτικο χαμόγελο της μπτέρας μάς υποβάλλουν την ιδέα ότι οι περισσότεροι

παραθεριστές εκείνου του καλοκαιριού έχουν γεράσει, όπως τα παλιά, αγαπημένα ρούχα που λυπόμαστε να τα πετάξουμε. Κάποιοι θα έχουν αποχωρήσει οριστικά από τη σκηνή. Μαζί με τον οίκτο μας, μια υποψία φινάλε ακούγεται λίγο μακρύτερα, στην κεντρική πλατεία της πόλης, με την ορχήστρα πνευστών μπροστά στο αραιό ακροατήριό της ή ένα αγόρι με παγωτό που απολαμβάνει την αδιαφορία του παρακολουθώντας τις ομοιόμορφες στολές και τα αστραφτερά χάλκινα των μουσικών.

Σε λίγες ώρες ο ήλιος θα έχει πέσει και από τη συγχορδία της θάλασσας θα δυσκολευόμαστε να ξεχωρίσουμε τη νότα που περισεύει. Η οικογένειά μου, στο μικρό, νυχτερινό τοπίο στην άμμο, θα δίνει μια τεφρώδη απόχρωση και κάτω από το φως του φεγγαριού ο πατέρας θα με κοιτάζει λυπημένος και όλα θα είναι σκιές και θα παραλλάζουν όπως στα όνειρα.

Δημοσιεύτηκε στο φύλλο της 14-15 Αυγούστου

Μια στιγμή κάτω από το φως του Ιουνίου

Χρίστος Κυθρεώτης

ΕΝΑ ΚΑΥΤΟ ΜΕΣΗΜΕΡΙ του Ιουνίου, πριν από αρκετά χρόνια, κατέβαινα την οδό Σίνα με κατεύθυνση το μετρό, όταν κάτι άλλαξε για λίγο. Τα πρώτα δευτερόλεπτα δεν ήμουν σίγουρη τι ήταν αυτό, ούτε αν επρόκειτο για κάτι καλό ή για κάτι κακό, ήξερα μόνο πως κάτι ήταν και πως, ό,τι και αν ήταν, με είχε αναγκάσει να σταματήσω στη μέση του δρόμου και να κάνω στην άκρη. Στάθηκα στην είσοδο μιας πολυκατοικίας και ακούμπησα την πλάτη μου στο δροσερό μάρμαρο, προσπαθώντας να καταλάβω από πού είχε έρθει αυτή η σκέψη, ποιος περαστικός άνθρωπος ή ποιο περαστικό αυτοκίνητο την είχε σπρώξει προς το μέρος μου. Αν και, εδώ που τα λέμε, δεν ήταν ακριβώς σκέψη, γιατί δεν ήταν μέρος μιας λογικής αλληλουχίας, καμία προηγούμενη σκέψη δεν είχε οδηγήσει σ' αυτή, ούτε η ίδια θα πυροδοτούσε κάποια επόμενη σκέψη – δεν ήταν συμπέρασμα, ούτε εικασία, ούτε τίποτα τέτοιο. Ήταν μια ξαφνική βεβαιότητα, όπως αυτή που φαντάζομαι πως αισθάνεται ένας μαθηματικός όταν του έρχεται ξαφνικά στο μυαλό η λύση ενός περίπλοκου προβλήματος που τον απασχολεί για χρόνια, και από

το οποίο έχει ίσως αρχίσει ήδη να παραιτείται. Μόνο που στη δική μου περίπτωση, ούτε το ίδιο το πρόβλημα δεν είχε συνειδητοποιηθεί – η ύπαρξη ενός κάποιου προβλήματος αποτέλεσε στο μυαλό μου μέρος της ίδιας έκρηξης στην οποία μου είχε αποκαλυφθεί και η λύση του, η λύση του με τη μορφή μιας βεβαιότητας που βάζει ξαφνικά, και μετά από χρόνια, όλα τα ανεξήγητα πράγματα στη θέση τους.

Στεκόμουν εκεί λοιπόν, σε μια πολυκατοικία της οδού Σίνα, και καθώς η πλάτη μου μετέδιδε τη θερμότητά της στο μάρμαρο της εισόδου, το μάρμαρο σταμάτησε σιγά σιγά να είναι δροσερό κι εγώ δυσκολευόμουν πια να το ξεχωρίσω από την πλάτη μου. Στο τέλος ένιωσα ότι η πλάτη μου είχε ενωθεί με ολόκληρη την πολυκατοικία και πως, αν ήθελα κάποτε για κάποιον λόγο να ξεκολλήσω από το σημείο όπου είχα σταθεί, θα έπρεπε να πάρω μαζί μου ολόκληρο το κτίριο σαν καβούκι.

Και εκείνη ακριβώς τη στιγμή η βεβαιότητά μου χάθηκε. Δεν χάθηκε με τρόπο αμετάκλητο, θέλω να πω ότι δεν πήγε από εκεί που είχε έρθει, δεν ξέχασα καθόλου ότι πριν από λίγα μόλις δευτερόλεπτα την είχα, ούτε ξέχασα ποια ήταν αυτή η βεβαιότητα, μόνο που σταμάτησα πια να είμαι βέβαιη γι' αυτή. Και όσο το μάρμαρο ζεστάνονταν, όσο η ροή των αυτοκινήτων και των ανθρώπων συνεχιζόταν αδιάκοπη στην οδό Σίνα, τόσο μεγάλωνε η δυσπιστία μου απέναντι σε αυτή τη βεβαιότητα. Γιατί η βεβαιότητα αναφερόταν σε κάτι που μου είχε συμβεί ή δεν μου είχε συμβεί στο παρελθόν, κι αυτό σήμαινε πως, αν ήταν αληθινή βεβαιότητα, θα έπρεπε ήδη να έχει συνοδευθεί από κάποιες εικόνες, θα έπρεπε να είχε έρθει συννημένη με κάποιες αναμνήσεις – και όσο οι αναμνήσεις δεν έρχονταν, τόσο η βεβαιότητα έλιωνε σαν την ασφαλτο της οδού Σίνα, κάτω από σαράντα βαθμούς Κελσίου. Οπότε κι εγώ είπα στον εαυτό μου πως

αυτό για το οποίο ήμουν βέβαιη πριν από λίγα λεπτά δεν είχε συμβεί ποτέ. Φυσικά, γνώριζα πως δεν θα ξεχνούσα ποτέ εκείνη τη σκηνή, δεν θα ξεχνούσα ποτέ πως ένα καλοκαίρι, στην οδό Σίνα, είχε υπάρξει μια στιγμή κατά την οποία όλα έμοιαζαν να βγάζουν νόημα, πράγματα μέχρι τότε ανεξήγητα, οδύνη που ανέβλυζε από άγνωστες πηγές έδειχνε πια να έχει κάποια σημασία, όλη μου η ζωή μπορούσε να γίνει αντικείμενο παρατήρησης για μια στιγμή κάτω από ένα άλλο φως, κάτω από το φως εκείνου του Ιουνίου.

Όμως ήταν μια στιγμή και πέρασε και αφού καμία ανάμνηση και καμία εικόνα δεν ήρθαν να ενισχύσουν αυτή τη βεβαιότητα, είπα στον εαυτό μου πως θα έπρεπε να βρω άλλον τρόπο να εξηγήσω τη ζωή μου, και θα έπρεπε, επίσης, να ξεκολλήσω την πλάτη μου από εκείνο το μάρμαρο και να συνεχίσω τον δρόμο μου προς το μετρό, προς τις δουλειές μου, προς ό,τι έκανα κάθε μέρα και προς ό,τι ήμουν γενικότερα κάθε μέρα. Και πράγματι έτσι έγινε, συνέχισα να κατηφορίζω στην οδό Σίνα, εκείνο το μεσημέρι του Ιουνίου πριν από αρκετά χρόνια, λες και δεν είχε συμβεί τίποτα, λες και κανείς ποτέ δεν ήταν βέβαιος για τίποτα κάτω από την είσοδο εκείνης της πολυκατοικίας, λες και τίποτα δεν είχε αλλάξει. Και ίσως δεν έχει καν νόημα να πω σήμερα ποιο ήταν εκείνο το πράγμα για το οποίο ήμουν βέβαιη μια στιγμή πριν από τόσα χρόνια, γιατί εκατομμύρια στιγμές, καλοκαιρινές και χειμωνιάτικες και άλλες, έχουν θάψει εκείνη τη μία και μοναδική στιγμή κάτω από τα στρώματα των δικών τους βεβαιότητων, έτσι που σήμερα να είναι αδύνατον να θυμηθώ με ακρίβεια ποια ήταν η ερώτηση που είχα για λίγα δευτερόλεπτα θέσει στον εαυτό μου εκείνο το μεσημέρι και ποια ήταν η απάντηση που πίστεψα πως είχα βρει.

Δημοσιεύτηκε στο φύλλο της 26-27 Ιουλίου

Μεταμορφώσεις

Αλέξανδρος Κυπριώτης

GRAND HOTEL DOLDER, Ζυρίχη, 25 Ιουνίου 1950, δεκαεννέα ημέρες μετά την εβδομηκοστή πέμπτη επέτειο των γενεθλίων του, ημέρα Κυριακή, απόγευμα.

Μια-δυο ώρες μετά την άφιξή του στο Dolder, με τη συνοδεία της αγαπημένης θυγατέρας του, όπως πάντα, και ενώ διάβαζε στη βεράντα του ξενοδοχείου, πρέπει να άκουσε, παρά τη θέλησή του, κάποιους Γάλλους παραθεριστές να μιλούν για την προ ολίγων ωρών εισβολή βορειοκορεατικών στρατευμάτων στη Νότια Κορέα. Θα σκέφτηκε ότι δύο χρόνια πριν ακριβώς είχε αρχίσει ο αποκλεισμός του Βερολίνου, ο οποίος πεισματωδώς κράτησε έναν ολόκληρο χρόνο σχεδόν, παρά την εξίσου πεισματώδη και απροσδόκητα τελεσφόρα, από πολύ νωρίς, αερογέφυρα των συμμαχικών δυνάμεων. Και τότε θα σκέφτηκε ότι σε έναν μήνα ακριβώς θα συμπληρωνόταν πλέον ένας χρόνος από την πανηγυρική επιστροφή του σε γερμανικό έδαφος μετά από δεκαέξι χρόνια απουσίας, θα θυμήθηκε την επίσημη επίσκεψή του στη Φρανκφούρτη στον Μάιν, όπου τον είχαν υποδεχθεί μετά βαΐων και

κλάδων, θα θυμήθηκε την εκκλησία του Αγίου Παύλου και τις λευκές γλαδιόλες που κοσμούσαν το πόντιουμ, προς στιγμή, μάλιστα, πρέπει να είχε την αίσθηση ότι μύριζε το άρωμά τους και ότι άκουγε τις ενθουσιώδεις επευφημίες του πολυπληθούς κοινού και πάλι, θα θυμήθηκε εκείνη την περίτεχνη φράση με την «κνλίδα στη ζωή» του κι ύστερα θα θυμήθηκε και τη δυσπιστία με την οποία τον σχολίαζαν λόγω της επικείμενης επίσκεψής του στη Βαϊμάρν, γεγονός που τον παρακίνησε να δηλώσει περίτρανα και κατηγορηματικά ότι εκείνος δεν καταλαβαίνει από ζώνες και τομείς κατοχής και ότι η πραγματική πατρίδα του είναι η ελεύθερη, η ανέγγιχτη από τις ζώνες κατοχής γερμανική γλώσσα, και θα θυμήθηκε ότι λίγες ημέρες μετά, στη Βαϊμάρν, είχε εμπλουτίσει κάπως εκείνη την ομιλία του, προσθέτοντας μεταξύ άλλων ότι, παρά τις όποιες πολιτικές, οικονομικές και ιδεολογικές διαφορές, δεν επιτρέπεται να χαθούν η ελευθερία, το δίκαιο και η αξιοπρέπεια του ατόμου. Τότε μάλλον θα σκέφτηκε ότι είχαν περάσει δεκατρείς μήνες από την αυτοκτονία του γιου του, και θα αισθάνθηκε πάλι τον ίδιο θυμό για την αποτρόπαιη πράξη του, κι αμέσως θα σκέφτηκε τη σύζυγό του και τη θυγατέρα του, όπως και τότε στη Στοκχόλμη, θα θυμήθηκε την από κοινού απόφασή τους να μη διακόψουν την περιοδεία του, να μην ταξιδέψουν στις Κάνες, θα θυμήθηκε πόσο είχε υποφέρει η σύζυγός του. Κι αμέσως θα τη σκέφτηκε εκείνη τη στιγμή να υποφέρει στο νοσοκομείο, θα σκέφτηκε την επικείμενη εγχείρηση, θα ανησύχησε, στην ηλικία της, λίγες ημέρες πριν από την εξηκοστή έβδομη επέτειο των γενεθλίων της, ήταν η δεύτερη εγχείρηση που αναγκαζόταν να υποστεί μέσα σε οκτώ χρόνια, θα θυμήθηκε τη δική του εγχείρηση, τέσσερα χρόνια πριν, όλα είχαν πάει καλά τότε, παρά τους φόβους της συζύγου του, και ήταν με-

γαλύτερος τότε, όλα θα πάνε καλά και τώρα, θα σκέφτηκε, παρά τους φόβους του, και τότε θα σήκωσε τα μάτια από το βιβλίο του και θα περιέφερε το βλέμμα του στη βεράντα και στον κήπο του ξενοδοχείου. Είχε ανάγκη από ανάπαυση και ηρεμία.

Φορούσε μαύρο παντελόνι, λευκό σακάκι, λευκό πουκάμισο και λευκό παπιγιόν, ένας οινοχόος, ένας Γανυμήδης. Η θυγατέρα του τον ρώτησε από πού είναι. Από το Μόναχο, τους είπε. Ήταν καστανός, γεροδεμένος, με πολύ χοντρό αυχένα, μαλλιά κοντά, ούτε ίσια ούτε σγουρά, κάπως κυματιστά, με χέρια πιο λεπτά απ' ό,τι νόμιζε αρχικά, πρέπει να ήταν γύρω στα είκοσι πέντε, δεν ήταν μικρό παιδί, μάτια και δόντια όμορφα, φωνή ευχάριστη, γοητευτική.

Η ηρεμία δεν έλεγε να επέλθει. Ούτε και η ανάπαυση. Οκτώ ημέρες μετά τον ρώτησε να μάθει τ' όνομά του, δύο φθόγγοι χειλικοί, τέσσερις συλλαβές, δεν ήξερε αν το συγκράτησε, ύστερα τον ρώτησε να μάθει τ' όνομά του το μικρό, αυτό ήταν το κυριότερο, ένας φθόγγος χειλικός, μία συλλαβή, αισθάνθηκε ότι θα ήταν πολύ φυσικό να του μιλά εφεξής στον ενικό, δεν τόλμησε την οικειότητα αυτή, όσο περνούσαν οι ημέρες, ο χρόνος που τον έβλεπε δεν ήταν ποτέ αρκετός, δεν τους σέρβιρε πάντα εκείνος, του έπιανε συζήτηση μες στη σάλα, και την παρατραβούσε, και αδιαφορούσε για τα βλέμματα που παρατηρούσαν ιεροεξεταστικά την εγκαρδιότητα που του έδειχνε, σίγουρα είχε καταλάβει προ πολλού ότι τον συμπαθούσε, κάποια στιγμή, που είχε ξεχαστεί και χάζεψε το πρόσωπό του, αισθάνθηκε ένα κοφτό και επανειλημμένο τράβηγμα στο δεξί μανίκι, στράφηκε αυτομάτως δεξιά, προς το μανίκι και είδε τη θυγατέρα του να τον κοιτάζει αυστηρή, ή αστεειεύομενη, και την άκουσε να τον αποκαλεί ασυγκράτητο.

Στις 8 Ιουλίου, την επομένη, προσπάθησε να κατανοήσει τα αισθήματά του για τον μικρό, θυμήθηκε έναν στίχο, τον οποίο παρέθετε συχνά, για να τα εκλογικεύσει, αστείευτηκε με τη σύζυγό του και τη θυγατέρα του για την αδυναμία που του είχε, αλλά την επομένη, την πρώτη φορά που στο δείπνο τούς σέρβιρε εκείνος, και που αυτός μάταια πάσχιζε να του βρει ψεγάδια, αφού αντάλλαξαν κάποιες κουβέντες, επέστρεψε πολύ συγκινημένος και χαρούμενος στο δωμάτιό του, έγραψε στο ημερολόγιό του τις λέξεις που όφειλε να γράψει και αναγνώρισε, έκπληκτος τρόπον τινά, τι του συνέβαινε ύστερα από είκοσι πέντε χρόνια πάλι.

Στις 10 Ιουλίου, ολόκληρη ημέρα, δεν τον είδε.

Δημοσιεύτηκε στο φύλλο της 28-29 Ιουνίου

Διακοπές

Αλέξανδρος Στεφανίδης

ΜΟΛΙΣ ΕΙΧΕ ΚΛΕΙΣΕΙ τα εννέα του χρόνια. Όλο τον χειμώνα στο ορφανοτροφείο περίμενε με ανυπομονησία τους δύο μήνες του καλοκαιριού. Τότε που θα πήγαινε διακοπές στο σπίτι του. Δεν επιθυμούσε τίποτε άλλο παρά να ζήσει έστω και για λίγο τη μάνα του από κοντά. Αλλά τα πράγματα δεν έγιναν έτσι. Η μάνα του αποφάσισε να τον στείλει έναν μήνα στην κατασκήνωση. Του το ανακοίνωσε ξαφνικά. Οι αντιρρήσεις και τα κλάματα δεν έπιασαν τόπο. Ήδη βρισκόταν μέσα στο λεωφορείο, το οποίο κατευθυνόταν μακριά από τη θάλασσα που τόσο αγαπούσε, σε μια διαδρομή ερημική που κατέληγε στο βουνό.

Ήταν πέντε η ώρα το απόγευμα, στις 20 Ιουνίου 1971, όταν τον παρέδωσε στον υπαρχηγό της κατασκήνωσης.

«Ν' ακούς ό,τι σου λένε και να φροντίζεις τον εαυτό σου», του είπε, τον φίλησε στο μάγουλο και του ευχήθηκε καλές διακοπές, αφήνοντάς τον να βλέπει τη σκόνη του λεωφορείου που απομακρυνόταν στον χωματόδρομο.

Είχε μπροστά του έναν μήνα, αυτόν που η μάνα του αποκα-

λούσε «διακοπές». Τι να διακόψει όμως; Η ζωή στην κατασκήνωση ήταν γι' αυτόν λίγο-πολύ όμοια με την καθημερινή ζωή του Ιδρύματος. Αναγκαστικό εγερτήριο, ομαδικές δραστηριότητες, αγγαρείες. Θα γλίτωνε βέβαια τον ξυλοδαρμό. Κι αυτό δεν ήταν λίγο. Δεν είχε άλλη επιλογή. Θα έκανε υπομονή. Ήταν ο μόνος τρόπος να φτάσει στο τέρμα εκείνων των ημερών. Είχε πείρα εξάλλου.

Για να κυλήσει πιο γρήγορα ο χρόνος, ήταν αεικίνητος. Προσφερόταν για κάθε εργασία, κάνοντας πρόθυμα ακόμη κι αυτές που τ' άλλα παιδιά τις απέφευγαν. Σκούπιζε τη σκηνή, φρόντιζε το τέντωμα των σκοιινιών, άσπριζε μικρές πέτρες και τις τοποθετούσε πολύ κοντά τη μία στην άλλη, δημιουργώντας σχήματα με θαλασσινά θέματα, στολίζοντας τον περιβάλλοντα χώρο. Οι άλλοι τον κοίταζαν παράξενα αλλά δεν τον ένοιαζε.

Τις τελευταίες ημέρες της κατασκήνωσης η αδημονία του κορυφώθηκε. Ήθελε να μηδενίσει τον χρόνο, να ελαχιστοποιήσει τις ώρες, να βιάσει, αν ήταν δυνατόν, ώς και αυτές τις στιγμές. Έτσι έφτασε η λήξη της κατασκηνωτικής περιόδου. Το πρωί θα σήμαινε την αναχώρησή του για το σπίτι. Τα παιδιά ξάπλωσαν, όπως συνήθως, στα κρεβάτια τους και σκεπάστηκαν με τα σεντόνια τους για να κοιμηθούν. Εκείνος ένωθε ανήσυχος. Είχε ταχυπαλμία. Ίδρωνε, ξεΐδρωνε. Σκέφτηκε πως αν γδυνόταν, θα έχανε χρόνο την επόμενη μέρα στο ντύσιμο. Αν τσαλάκωνε τα σεντόνια, θα αργοπορούσε ξημερώνοντας να τα στρώσει. Η ιεροτελεστία του πρωινού ξυπνήματος θα καθυστερούσε την πολυπόθητη φυγή. Αποφάσισε, λοιπόν, να ετοιμαστεί αποβραδής για την αναχώρηση. Πλύθηκε, βούρτσισε τα δόντια του, ντύθηκε, γυάλισε και φόρεσε τα παπούτσια του, έσφιξε τα κορδόνια, ετοίμασε το βαλιτσάκι του, έριξε μια τελευταία ματιά μήπως ξέ-

χασε τίποτα έξω και πέρασε το λουκέτο στην κλειδωνιά. Τέλος, έστρωσε όσο πιο αθόρυβα γινόταν το κρεβάτι του, τέντωσε το σεντόνι και ξάπλωσε ντυμένος, χτενισμένος, με τα παπούτσια του να λάμπουν.

Δεν θα γυρνούσε τη νύχτα πέρα δώθε στο κρεβάτι για να μην τσαλακωθεί· ούτε πλευρό θα άλλαζε. Ξαπλωμένος ανάσκελα, θα παρίστανε τον πεθαμένο. Στο ορφανοτροφείο, όταν γινόταν φασαρία στον θάλαμο, επέβαλλαν σε όλα τα παιδιά ανεξαιρέτως την τιμωρία του νεκρού. Ως νεκρός όφειλες, με τα μάτια κλειστά, να παραμείνεις ασάλευτος πάνω στο στρώμα. Δεν επιτρεπόταν η παραμικρή κίνηση. Μόνο το ανεπαίσθητο ανεβοκατέβασμα του στήθους μαρτυρούσε ότι είσαι ζωντανός. Μια φορά, κάποιιο παιδί πήρε τόσο σοβαρά τον ρόλο του, που στο τέλος αγκύλωσαν τα μέλη του, κόπηκε η ανάσα του κι έμοιαζε πραγματικά νεκρό. Τόσο πολύ τρόμαξε ο επιμελητής, που, όταν συνήλθε, το απάλλαξε μια για πάντα από τη συγκεκριμένη τιμωρία. Εκείνος, όμως, για να την κάνει πιο εύκολη, την έβλεπε σαν παιχνίδι και τα κατάφερνε. Πόσο μάλλον τώρα που, υποδύμενος τον νεκρό, θα προσπερνούσε τις ώρες φέρνοντας πιο κοντά τις διακοπές· τις πραγματικές διακοπές, στο σπίτι του.

Οι πρώτες ακτίνες του ήλιου τον βρήκαν στη θέση του νεκρού. Πετάχτηκε από το κρεβάτι, με νευρικές κινήσεις ίσιωσε το σεντόνι, έριξε λίγες σταγόνες νερό στο πρόσωπό του, έστρωσε τα μαλλιά στο πίσω μέρος του κεφαλιού, σήκωσε το βαλιτσάκι του και στήθηκε έξω από τη σκηνή. Ήδη στο μυαλό του προβάλλει το σπίτι, τους φίλους, τη γειτονιά. Άρχισε κιόλας το παιχνίδι στον δρόμο. Η μάνα του φτιάχνει το αγαπημένο του φαγητό και στρώνει το τραπέζι για να φάνε μαζί.

Χτυπά το εγερτήριο. Οι ήχοι της φύσης συγχέονται με τις κι-

νήσεις των παιδιών που ξυπνούν. Όταν σηκωθούν, θα τον βρουν να στέκεται έξω από τη σκηνή, ενώ αυτά θα θέλουν χρόνο για να ετοιμαστούν. Να, τα πρώτα που τον αντικρίζουν γελάνε ξαφνιασμένα. Τον βλέπουν ακίνητο με το βαλιτσάκι στο χέρι να κοιτά προς την έξοδο της κατασκήνωσης, εκεί που περιμένει να φανεί η μάνα του. Όταν έρθει, μαθαίνοντας τα καλά του νέα, θα τον καμαρώσει που ξαγρύπνησε όλη νύχτα για να φέρει πιο κοντά το πρωί.

«Είμαι περήφανη για σένα», θα του πει χαμογελώντας και θα τον σφίξει στην αγκαλιά της.

Ακόμη και ο ομαδάρχης όταν ξυπνήσει θα τον θαυμάσει.

«Είναι το καλύτερο παιδί», θα σχολιάσει στους υπόλοιπους κατασκηνωτές.

Αυτός όμως, τρίβοντας απορημένος τα μάτια του, κοιτάζει μία στο στρωμένο κρεβάτι στο βάθος της σκηνής και μία σ' εκείνον. Επαναλαμβάνει έκπληκτος την κίνηση του κεφαλιού δυο τρεις φορές, ώσπου στο τέλος τον δείχνει με το χέρι του και κραυγάζει: «Τι κάνεις εκεί ρε βλαμμένο;».

Δημοσιεύτηκε στο φύλλο της 19-20 Ιουλίου

Γαλαζοαίματη

Γεωργία Τάτση

«ΑΝ ΚΑΤΑΠΕΣΩ ΑΠ' ΤΑ ΠΟΔΑΡΙΑ ΜΟΥ ΚΙ ΕΧΩ ΑΚΟΜΗ ΤΑ ΛΟΓΙΚΑ ΜΟΥ, ξέρω τι να κάνω. Μην στενοχωριέσαι. Τα έχω όλα σχεδιασμένα, μια χαρά. Αν όμως χάσω τον νου μου, να μην το σκεφθείς. Καθόλου να μην το σκεφθείς. Μην δειλιάσεις. Το έχω βασανίσει πολύ, κορίτσι μου. Όταν δεν με κολλάει ύπνος, αυτό κάνω. Αυτό σκέφτομαι. Έχω καταλήξει και στο λέω τώρα που είμαι ακόμη εις θέσιν να στο πω. Δεν φοβάμαι, δεν το φοβάμαι καθόλου. Τι είναι, τι νομίζεις πως είναι; Ένα φου. Ένα φου είναι. Τίποτε άλλο. Ένα φου. Στη θάλασσα. Θα με πας στα βαθιά, μπλουμ, θα μ' αδειάσεις μέσα και θα μου δώσεις μία να πάω στον πάτο. Αυτό είναι. Τίποτε άλλο. Ένα φου».

«Μαμάαα... μαμάαα... σταμάτα τις βλακειές...»

Ήταν η τελευταία κουβέντα μας όσο ακόμη λειτουργούσε το μυαλό της. Το εννοούσε, δεν το εννοούσε, δοκίμαζε τον εαυτό της, τον προετοίμαζε, το έλεγε για να δει τις αντιδράσεις μου, ήταν ένας τρόπος να δει το μετά, ήθελε να πέσω στα πόδια της και να την κλάψω ζωντανή, να τη θρηνήσω σαν να ήταν ήδη πε-

θαμένη, ήθελε απλώς παρηγοριά, ήθελε μόνο να της δείξω την αγάπη μου; Ο Θεός κι η ψυχή της.

Μετά έγινε το βραχυκύκλωμα. Κάπκαν οι ασφάλειες. Έπεσε ο γενικός. Συσκότιση. Δούλευαν μόνο τα πόδια και μόνο με δική μου εντολή. *Σήκω... σήκω... μαμά... σήκω. Έβα να περπατήσουμε. Κι όταν επιτέλους τη σήκωνα, περπάτα... μαμά... περπάτα... Αυτό το πόδι πρώτα... έβα... σήκωσε το πόδι... αυτό... αυτό..., τη διέταξα, αγγίζοντας μία το αριστερό και μία το δεξί κι εκείνη υπάκουε στις διαταγές τρεκλίζοντας.*

Στο κρεβάτι. Με τη ρόμπα της, Συρρικνωμένη, αφυδατωμένη, σαν να μην είχε αίμα μέσα της. Τα χέρια, φιλντισένιοι ράβδοι, διάστικτοι με καφετιές κηλίδες σαν του ορτυκιού τα αυγά. Φιλντισένιοι ράβδοι, σταυρωμένοι στην κοιλιά της. Μόνο τα χέρια της ανάσαιναν ή σαν να ανάσαινε με τα χέρια. Νεκροστόλισε δώδεκα ανθρώπους, γυναίκες και άντρες, χαμένους από γηρατειά, από αρρώστια ώς και μωρά από πνιγμό, με αυτά τα χέρια. Τους έπλυσε το σώμα με το ξίδι και τους έντυσε το σάβανο κατάσαρκα.

Ξεγέννησε πολλές επίτοκες, έπιανε το κεφαλάκι του νεογνού στον αυχένα και του κολλούσε το στόμα στη θηλή.

Δεν έδειρε ποτέ σκυλί ή γατί. Σκούπιζε το δάκρυ από το μάτι του αλόγου και τράβηξε το πουλαράκι από την κοιλιά της μάνας του. Το σήκωσε αγκαλιά και το έστησε στα πόδια του. Δεν χρειάστηκε μαχαίρι ή τσεκούρι για να σφάξει κόκορα ούτε ραβδί ή πέτρα για να συντρίψει φίδι. Έστριβε το λαρύγγι του πετεινού με τα χέρια της και τον πετούσε πέρα, αλλού το σώμα αλλού το κεφάλι, κι έλιωνε με τη φτέρνα την οχιά. Για τη δενδρογαλιά άφηνε, πάντα, έξω απ' την πόρτα μας, ένα βαθύ πιατάκι γάλα.

Αλλά ό,τι πριν ήταν η μάνα μου, τώρα είναι μια κούκλα,

φτιαγμένη με ξυλάκια, ρεταλάκια, από τα παιδικά μου φορέματα, μια κουτσούνα με κολλημένα γυαλάκια στη θέση των ματιών, ένα μηχανικό ρομπότι που έπρεπε να του κουρδίζω τα πόδια, να γυρίζω με μεγάλη προσπάθεια το κλειδί, να κουρδίζω ένα αποσυντονισμένο ρολόι, να βάζω το ξυπνητήρι στη σωστή ώρα για να μη γυρίσει ο κόσμος ανάποδα.

Ζώδιο του νερού. Καρκίνος. 2 Ιουλίου, ανήμερα των γενεθλίων της, αποφάσισα να θέσω σε εφαρμογή το σχέδιό μου. Την έφερα στη θάλασσα. Με την ανατολή. Να μην υπάρχει ψυχή. Μόνο αυτή κι εγώ. Όλα οργανωμένα. Φτάσαμε στην παραλία με το αυτοκίνητο. Άνοιξα την πολυθρόνα και την έβαλα να καθίσει στον θρόνο της. Φώτισε το πρόσωπό της, χαμογέλασε όταν τα γυαλάκια στη θέση των ματιών αντίκρισαν τη θάλασσα. Άνοιγε το στόμα και την κατάπινε. Τη στοίβαζε εντός της. Μετά τη σήκωσα. Περιπάτησε στην άμμο ως την άκρη του νερού. Βημάτισε μέσα. Πρώτα οι πατούσες μέχρι τον αστράγαλο. Σιγά σιγά ίσαμε τη μέση της κνήμης. Την πήγα πιο βαθιά. Το νερό μάς έφτανε ως τη μέση. Όπως στεκόμασταν η μία απέναντι στην άλλη, κρατημένες με τα χέρια μας, εγώ, έχοντας την πλάτη γυρισμένη στη θάλασσα κι εκείνη να βλέπει το πέλαγος μπροστά, πρόσεξα τα πόδια της – κλαράκια που έπιναν νερό. Ρουφούσαν το νερό σαν το σφουγγάρι. Ουράνια ομορφιά είχε πλημμυρίσει το πρόσωπό της. Το αίμα, το γαλάζιο αίμα, έμπαινε στο σώμα της και η μάνα μου –γαλαζοαίματη– έφυγε στα βαθιά, μέσα απ' τα χέρια μου, τρεις απλωτές κι είδα τη βουτιά της. Είδα τα πόδια της που γύριζαν, ανέβαιναν, σηκώνονταν σαν την ουρά του φουσητήρα. Τα ύδατα ταραχτήκαν και πετάχτηκαν πάνω, αμέσως εκείνη αναδύθηκε στην επιφάνεια, τινάχτηκε ψηλά, όπως τινάζονται πολλές φορές τα ψάρια, και χάθηκε, παίρνοντας μαζί της τη θάλασ-

σα. Στα χέρια μου κρατούσα πλέον ένα πούπουλο. Δεν είχε βάρος. Πέθανε όρθια κι ίσως της πρέπει όρθια να ταφεί. Ας βρέξει τώρα να σβήσει το αναμμένο μου κεφάλι, ας βρέξει τώρα να επιστρέψει η θάλασσα στη θέση της.

Δημοσιεύτηκε στο φύλλο της 12-13 Ιουλίου

Μια τίμια συνθήκη ειρήνης

Γιάννης Τσίρμπας

ΕΧΟΥΝ ΠΕΡΑΣΕΙ ΕΙΚΟΣΙ ΧΡΟΝΙΑ. Κάθε φορά που σκέφτομαι εκείνο το αυγουσιάτικο απόγευμα, αισθάνομαι ότι κάνω μια μικρή παρασπονδία και νιώθω μια ανεπαίσθητη, αλλά αυθεντική, θλίψη. Όχι νοσταλγία, θλίψη.

Γιατί είναι παρασπονδία να δραπετεύω μυστικά από τη γυναίκα και τις κόρες μου και να σκέφτομαι μια άλλη γυναίκα για τόσο μεγάλο διάστημα, με τόσο μεγάλη συνέπεια. Όμως, με αυτή τη θλίψη που επιβιώνει μέσα μου όλα αυτά τα χρόνια, έχω συνάψει μια τίμια συνθήκη ειρήνης. Της υποσχέθηκα να της επιτρέπω να υπάρχει χωρίς μεγάλη καταπίεση και αυτή δεσμεύτηκε να κυλάει αργά και να μη με συντρίψει ξαφνικά κάποιο ανυποψίαστο πρωινό, ξεσπώντας ανεξέλεγκτη με εικοσάχρονη ορμή. Ειδικά κάτι πρωινά σαν το σημερινό, πρώτη μέρα διακοπών, σε ένα σπίτι που αντηχούσε ετοιμασίες και γέλια και κούραση και ανυπομονησία.

Δεν είμαι ο τύπος ανθρώπου που απολαμβάνει τα ταξίδια. Με κουράζουν τα οργανωτικά, η μετάβαση, οι αναπάντεχες ταλαι-

πωρίες, η αναμονή. Και η πρώτη μέρα. Η μεταβατική, όπου τα πάντα είναι άνω κάτω, οι άνθρωποι ξεθεωμένοι, μισοί εδώ και μισοί πίσω. Χωρίς προσανατολισμό. Νοσταλγούν ήδη το μέρος που θα επισκεφτούν και το πόσο καλά θα περάσουν. Την πρώτη μέρα είναι που θρηνεί κανείς περισσότερο για το τέλος των διακοπών του. Αυτή η αναρχία της έναρξης ενός ταξιδιού, η ραφή αρχής και τέλους, η παντελής έλλειψη δομής μπορούν να με τσακίσουν. Ποτέ δεν έχω κοιμηθεί το προηγούμενο βράδυ των διακοπών. Η γυναίκα μου νομίζει ότι είναι από την προσμονή.

Κάθομαι στο τιμόνι άπυνος, περιμένοντας να έρθει η σειρά μου να μπω στο φέρυ. Τα κορίτσια με τη μητέρα τους έχουν προχωρήσει. Κάνει ζέστη. Οι κουμανταδόροι δίνουν οδηγίες στα προπορευόμενα αυτοκίνητα. Κάποιος κάνει μια λάθος κίνηση και προκαλεί γενικό εκνευρισμό και φωνές. Μπλοκάρουμε.

Ένα νέο παιδί με μοτοσικλέτα κρατάει το εισιτήριο ανάμεσα στα δόντια. Είμαι σίγουρος ότι το θέαμα φαίνεται περίεργο σε κάποιους. Όποιος έχει οδηγήσει μηχανή, όμως, ξέρει ότι, όταν είναι να μπεις στο πλοίο και πρέπει να κρατάς το γκάζι και τον συμπλέκτη με πρώτη ταχύτητα για να ανέβεις τη ράμπα της μπουκαπόρτας, δεν μπορείς να κάνεις διαφορετικά. Κρατάς το εισιτήριο στο στόμα σου. Ο υπάλληλος το τραβάει και το σκίζει. Το υπόλοιπο μένει ανάμεσα στα δόντια του νεαρού που γκαζώνει.

Θυμάμαι τη συφή γεύση του χαρτιού στο στόμα, ανακατεμένη με την αλμύρα. Το αριστερό μου χέρι στον συμπλέκτη, το δεξί στο γκάζι. Αλλά δεν έχω το εισιτήριο ανάμεσα στα δόντια. Τα κρατάει εκείνη. Γαντζωμένη πίσω μου, ταραγμένη από τη διαδρομή που μόλις έχει τελειώσει, την αδρεναλίνη, τον τρόπο που οδηγεί μηχανή ένας εικοσιτριάχρονος. Φυσάει πολύ. Μελέτμια. Αλλά καθόμαστε έξω. Σε έναν ξύλινο πάγκο. Αγκαλιά. Είναι από

αυτούς που είναι φτιαγμένοι με τρεις χοντρές, πορτοκαλί, γυαλιστερές τάβλες, με τουλάχιστον μία παλάμη κενό μεταξύ τους και πολλές στρώσεις μπογιάς. Εκείνη διψάει και φεύγει να φέρει νερό και για τους δυο μας. Μένω μόνος και χαζεύω τους γλάρους που μας ακολουθούν και βουτάνε πού και πού στα απόνερα που αφήνει το πλοίο. Αυτή ακριβώς είναι η στιγμή της θλίψης. Και η επόμενη που είδα, με την άκρη του ματιού μου, τη σκιά της πίσω μου να ξεπροβάλλει από τις σκάλες. Μια σκιά φτιαγμένη από ένα φουστάνι, κορδόνια από φοιτητική τσάντα και μια κοτσίδα. Με αγκαλιάζει από πίσω, με φιλάει στο μάγουλο και μου δίνει ένα μπουκάλι νερό.

Σήμερα περάσαμε το ταξίδι με παλαμάκια, αστεία και παγωτά. Κάποια στιγμή η μεγάλη έβαλε τα κλάματα γιατί η μικρή τη χτύπησε. Είχε θάλασσα. Έριξα μερικές ματιές στην τηλεόραση, όταν δεν είχε παράσιτα. Όταν φτάσαμε, ακολούθησαν το γνωστό τελετουργικό, βγήκαν μόνες τους και με περίμεναν λίγα μέτρα από την έξοδο του λιμανιού. Έβγαλα το αυτοκίνητο από το καράβι και, αργά, κάνοντας σλάλομ ανάμεσα από διάσπαρτους τουρίστες, ιδιοκτήτες ενοικιαζόμενων δωματίων και λιμενικούς, σταμάτησα δίπλα τους. Άνοιξαν τις πόρτες και μπήκαν και οι τρεις. Το αυτοκίνητο βάρυνη απότομα και δυσκολεύτηκε πολύ να ξεκινήσει.

Περίεργο, μόλις το είχαμε αγοράσει. Ήταν ολοκαίνουργιο.

Δημοσιεύτηκε στο φύλλο της 5-6 Ιουλίου

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΥΠΟ ΣΚΙΑΝ
ΤΥΠΩΘΗΚΕ ΤΟΝ ΜΑΪΟ ΤΟΥ 2015
ΣΕ 2.000 ΑΝΤΙΤΥΠΑ ΓΙΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ
ΤΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΤΩΝ ΣΥΝΑΔΕΛΦΩΝ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ

ΔΙΟΡΘΩΣΗ: ΝΙΚΟΣ ΚΑΤΣΙΑΟΥΝΗΣ
ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ & ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: ΚΩΣΤΑΣ ΛΕΓΑΚΗΣ
ΠΑΡΑΓΩΓΗ: ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΩΝ ΣΥΝΑΔΕΛΦΩΝ

501
ΚΟΥ
ΜΕ
ΝΙ
ΚΟΙ *Έλληνες*
ΣΤΟΧΑΣΤΕΣ

ΑΞΕΛΟΣ
ΚΑΣΤΟΡΙΑΔΗΣ
ΚΟΝΔΥΛΗΣ
ΠΟΥΛΑΝΤΖΑΣ
ΣΒΟΡΩΝΟΣ

Η ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ

ΟΙ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΤΩΝ
ΣΥΝΑΔΕΛΦΩΝ

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΩΝ ΣΥΝΑΔΕΛΦΩΝ

ΛΕΥΤΕΡΗΣ ΜΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΩΡΙΣ ΑΠΟΤΥΠΩΜΑ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΟΙ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΤΩΝ
ΣΥΝΑΔΕΛΦΩΝ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ 8

